

A 511

Den 10. Augusti
Bekämt d. 24. Aug. 1829.
Besvarat d. 24. - - -

Goda Bergman!

Låt du låste uträtta mina små Commissioner vägar jag
redan besvara dig med den svar god och köp åt Mamma
kryddor för efter denna nota di kan bäst få hos Trädgårdsmästare

Nu skall jag lite säga dig om vår resa som gick mot
förmodan bra vi dröjde 5 dygn på vägen, Luträskarna
mått vi stött första afton efter di biödtill at fly ops dit som
vatt roade ops — Vi for genast opp från fartyge men
myste fara till baka, jag mædde illa men for ändå
gera förat engong ännu se fartyget som är mig så kärt
jag vet ej hvarfor — Den dygsta vackra afton vi for
från Stockholm twar den skönaste i min lifnad —

Nu är jag på Björckfors-förättning låt ingen veta detta
ej engong om beställningarna —

För lat min drifslighet ber din tillgifna vän Hendrika

Hand
Hendrika

Den 6. Oct. 1820.
Bekommit d. 21. 22. 23.

Goda Vän!

Du har förstått mit fösta bref orätt, dett
besannas som Marie säger at jag skrifver
olyckligt — Ditt bref af den 24. Sep. Lärade
mycket mit hjerta, förvad orsak kan du ej
fa veta fören vj träffas — Skrif ej mer till
mig dit fösta bref kändes igen på utan skriften
at det ej hvar Maries styl — Då du kommer
hem fa matt du säga at mamma at Marie
har gifvit dig kommission ^{knydgott} om förnas oik ej jag —
och vis dig som vj vore alldeles obekanta med hvarand
mina hvarningar är såkert onödiga men jag hoppas
du öfverjer att af din vän Hindrika

S. P. jag längtar at fa tala med dig

barnen äro friska - G. Lärna lägen
at i skolen ad ad den som vill vara dygdig
sedan ett amne för gäckeriet -

Henricia hållar till pappa och Robert
samt, Christin ber hålla - lat nu med
första veta när du kommer hemm -

saknad ad du af oss alla men mätt af
din Henrica -

Den 9. Juli 1839.

Sten Joh Bergman sin

Alfred Van. några ord om första
dagen du reste, klockan halv 9.
följde Munckenskrubers mig till Walle
marsudden de voro mycket hjertliga Manie
gret mycket efven af tackfarnhet till
oss - hon gaf Henrica sin gull klocka
klockan mellan 4. och 5. följde jag
dem till staden att följa af Karl, förat be
styra det som lämnade egot på morgon
hos Olofs drack vi The när jag kom
till staden då du saknades där, liksom
på aftonen då jag återkom till Valldemar
udden, natten lag Snäll fullkomligt
på sin vakt i farstan efter befallning, men
den vakten ad garfka bevarlig för han skrämde
mig tvänne gonger med jitt skallande

Ja somnens aldeles försvann - Henna
lade sig med tårar - och vilhelms när
han vaknade på morgon fräktas han
gråtande om pappas rest, till Karls födelse
dag tänkte jag klada ut gungan med
tran och blommor, samt bjuda hit Urt.
fältarna och Esholmans, den lilla upps
märksamhet blir dem en kär hälsning
i framtiden -

Har allt sig likt folket bergar hö och
vädret är vackert - i staden har varit
rabulifterna förra natten, förskrämt
hos horn, och denna natt troddes
blifva värre -

Tänk på den Henna

Waldemars Udden den 16. Juni 1844.

Barren alla heljar med hela
hjärtat -

Från Sara Maria Sandberg f.1772 d.1842 31/12
g.1801 m. d:r Henrik Deutsch
till
grossh. Johan Bergman Olsson Stockholm

/originalet
hos fru
Maria Olson
f.Bergåan/

Goda Svär Sån.

J går bekäm jag dit öma och kiänslofulla bref. Sån altjd äro välkäm-
na- men svårt är det at du fattar orät mina utrykj j brefvena- at jag
ej kiände jgen Den Bestämde Bärman var uti beslutena med gåssarne-
j ena brefvet var det ej likt det andra. men aldrig j lifvet tror jag
kåmer at sakna dit goda hiärta mot mig. För alting öfver hoga mig ej
så öfverflödiga goda hiärningar- de blir misbrukade på det sättet ,
när Duetsch får höra at jag är försed med sådant. så knappar han med
pängar och ställer sig uti så besynerliga nya utgifter utan at betala
gamla skulder och blandar bårt sådant här och låfvar med tiden betala
dig som aldrig blir af. en sä/c/k miöl är ganska god at få. Så owärdig
jag är-/men tänk ej på andra behofver/ ty här är miöl qvar då jag har
om händer saknar han äfven af mig och med så stor lön bör han åk lefva
hans elände kan ingen hiälpa sån det nu är. jag var der j aftse då han
skulle hafva nå/gon/ qvarters fremand- han full ingen af barnen hema
--obeskrifligt Tålmod-. Tro nu goda Bärman at jag aldrig skrifver,
heller talar med afsikter- hvad H: widkåmer vill jag varken tänka hel-
ler tala om- ty alt är mig en gåta- ej heller har jag velat rekåmende-
ra honåm. men jntet kan jag tro honåm om list med gåssarne- omöjligt-
hvarföre han jönde et bref för gåssarne var at han ej ville uptäcka sin
hädanfärd så tidigt och oroa dem för di håller så af honåm- derföre
låt jag honåm äfven få med deras kläder sån väl j/i/ck mig till hiärta-
om blinda flickan har jag vist fåt bref, ehur jag ej svarat ty jag visst
te at nöden ej då var änu så stor /,/ nu kan det alt vara gåt at få en
half t. - efter jag har låf skal jag nog passa på ner di andra stacka-
re behöfver sån bäst, ty om hösten har di ändå litet af sin åker. kornet
är någärlunda gått/,/ men rågen är blöt, alt oskat för köld j kring oss
/-/ den sån nu har ute, lär j nat fått skada /./

Di älskade gåssarnas afresa årkade jag ej vänta ut j Calix /,/ utan
Mari Smats /Schmaltz, f. Clementeoff, en systerdotter till Sara Maria
Sandberg/ låfte följa dem på Fartyget när det en gång j vär/l/den blir
segelfärdigt- Så besynerligt har man blifvit narrat . Det sån fattades
hos mig då lade Larsmor /?/ till, Du måtte ej tycka jlla vara der öfver
om det j bland tryter mig /,/ så får jag åter /,/ tro nu mig at jag ej
kan vara här j behof. nok möglas vad miukt är för gåssarne men di närva-
rande äro alla omtänkta för dem.på Biörkf:/ors/ lemnade jag Dem . ej
tyckte di så mycket af morrmor. de bara hölt sig till deras magister.
ej förtröt jag Det fast jag hölt af dem. ty jag kan ej så med barn hand.

är tills di stiger om bord. nåk är det sent sent om hösten, men
vi har ju hafvit så mild höst.

Farväl älskade Barn

om jag så får säga.

haparanda

Sara Deutsch

hos Fru Sundell

de 10 Septemb:

/skrivet på tvären/:

Min Bön till Gud. at snart måtte få omfamna era älskad Barn.

Äfvan tror jag deras längtan nu vara sådan så tycte Maris

Billet ifrån Björkfårs /tyda på/.

gång anropa Eder om understöd. Laga Mr. Grosshandlaren hvad detta kostar mig, hand Mr. Grosshandlaren tacksamhet, pligt och tving kampet inom mig, sannoligen skulle icke Mr. Grosshandlaren se till mig, och hvaras för min oförskämhet.

Ännu del av mig ware, och han del av mig gå! I dens hand, som hettig om gods minuter hjälpt mig, ty som framdeles i måtte öfvergifva mig, medlagga jag mina öden. Med luga väntar jag Mr. Grosshandlaren för min frägor nästa Orsaker. Min del innehålla hand som helhet; jag har vänt mig att de uti se förklarig godhet, och förklarig wisheit; jag skall ej upphöra att värde förklarig, ej upphöra att ware.

Mr. Grosshandlaren

Hil från och familjen utberja jag mig många hälsningar! -

Tacksam

H. J. Anderson.

1821-1822

Nedermans, Prof. Na-

Sten, Hm
Rosenroth

Tier grosshandlaren
Johann Bergman skom
Stellen

Upsala den 4 Maj 1845.

Högäls Mr. Grosshandlaren!

Det enda ledsamma som i dessa för mig annars så lyckliga dagar mig war det att jag ej fick träffa Mr. Grosshandlaren för afses, ty sedan jag i folkskolelärare förklarade Herrskapets färdskap, och efter mycket förhållande, återvände till Gårdsföreläsningen hade för en kort stund sedan wagnen brutit bort, och jag har ej fått träffa Mr. Grosshandlaren för hans hemware, ej tala om många för mig ioförklarig saker. Då del nu så är, så beder jag om förklaring att jag på detta sätt gör det.

Det är betydande, när jag tänker rätt efter, att under de många tillfällen jag hade att samspåka med Mr. Grosshandlaren, jag ändå aldrig lyckade för att den godhet jag vint, aldrig uttalade min erkännelse för den lycka, hvori jag i afscense på afslutandet af mina förstudier, nu bekänner mig. Det är, jag upprepade del ängst, betydande, men icke desto mindre sänt, att det faller sig så sändeligt för mig att komma fram med hvad som ligger mig på hjertat; men fram måste det; jag måste säga, nej! jag vill wiss Mr. Grosshandlaren det.

Om jag ser tillbaka på de år, som flöjt sedan jag, en fattig skolpojke, för de gången stod inför Eder, från det ögonblick jag tog upp i Eder hus att bli en lärare i skolan (ty så hafwen behandlat mig!) - Andä till nu; om jag räknar efter alla de gåvor, alla de uppmuntringar, alla den wälsignade jag derunder njutit både då jag fäsom Lärare för Eder barn hade tillfälle att mot. swara Eder omme omsorger, och här hvarst idet ådelmod räckt mig del för mig nödvändiga i så rikt mått, - så kan jag intet annat än förwäna mig öfver allt detta. Ty det är icke storheten af gåfwen uppenbar som gör det dess värde; äfwen sattet hvarja den räcket förklarig den; och såsom förklarig. Där hafwen i mot mig varit. - Och deremot, för jag på hand jag hittills kunnat göra att mot. swara allt detta, hvar betydligt blir ej detta? Har jag för Eder barn varit någon utmärkt, och någon god lärare? Har jag under den tiden wisat mig bättre än någon annan, gifwit proof af någon synnerlig flit, som förtjänat uppmuntras, några anlag, som förtjänat utvecklas? Nej! måste jag swara

ja dessa frågor; men jag vil ändå mig själv att jag upphävit mina krafter i bår fallen, att jag smäl barnen
högst en gång i vänskap, att jag sågt att smidla dem hörd jag kunnat om och jag ej kan förläsa mig för
många fel, hälla jag nu väl inser, att jag har skänkt till mitt mål något och flitigt; ty det
var ej allernäst längtar att belönas från Examenstinget, det var öfver af Gud och om inte i högsta
god kansen af den förbindelse hvar Edel ådelad försett mig, som gaf mig kraft att föröka
många lediga stunder för att framt hinner hit, och som gaf eld och lif i mina arbeten.

Detta vill inser jag, detta vill erkänner jag. Hur vändigt mycket skulle inte ännu kunna tilläggas,
gaf, men jag har kanske redan alltför länge loft med ord framställa min tacksamhet. Det ligger en tid
framför mig, hundra den blir det står i Guds hand. Egen förädling och medmenskors upplysning skola
utgå förmin för mitt arbete; jag skall beröda mig att i allt mitt uppförande ådagalägga att jag
och hvem jag har att tacka för hvad jag är och kan bli, och aldrig glömma de förättelser jag gjort
där jag full af glädje och förhoppning trädde ut det rum, där jag nyligen tagit min första Examen.

Men hvar skall väl det närmaste af mitt lif bli? - Under Dr. Grönsk. hävarer hade
jag tillfälle att en gång framställa de ²ämbeten & utgifter, som öppnade sig för mig; jag visade
att antingen skulle jag gästartadna här eller i Stockholm. Att jag som Docent kvarblifva här var
mycket tillfredsställande, emedan om en annan söker det kan troligen är mera lycklig än jag. Att
att få vistas i Stockholm, dertill ges för mig under nuvarande förhållanden inget utslag, men
dessa bättre för framtiden; ty snart måtte en plats inrättas vid Museum, och kunde jag
till och med lösa en tid annat arbete dertädes, för vare jag utan tvifvel så mycket säkrare
för en beställning desto främare; och den befattning, som Prof. Wikström så fördelaktigt innehar, till
jag som all antyder ej länge af honom besatt, och det var mig då en fördel att att under Pro-
fessorernas ögon gik mig följande deraf. Och till allt detta sätter sig, dessutom de många
fördelar af rika samlingar, lättare tillgång till ypperliga biblioteker, den närmare bekant-
skapen med de förfärliga lärde, ett glädde och för själen så välgörande Umgångslif, för att
icke nämna det gagna min snart hemkommande Dwid af mig kunde skörda. Min häj, ej
nackfullt men på mygen öfverläggnis grundad, drager mig således till Stockholm; och wore det mig
förmunat att de vistat, jag skulle glad skjuta ifrån mig den ränge äran af en Docent-titel,
som blott måföde öfveraktning, infamhet, och ej tryggas för att förlita sig.

Jag äger till Eders en stor förbindelse, kanske den största jag till någon människa, utom min
gods Moder. äger. Hur gerne skulle jag inte vilja afbrida den, och dertill uppbjuda alla mina

krafter, för att gagna och tjena Eders. Wore det så att för Gustaf af Willehelms en Larsen behöfdes; wore det
för att det uppförande jag ådagalagt ej gjorde mig dertill värdig, jag skulle i ett sådant fall finna
ett rikt fullt för mina förbindelse uppfyllande. Det tillhör mig ej säga mig dessa dertill; men det till
hör mig att säga, att hvad som felat i förmåga och egenskaper, det skulle min tacksamhet till Eders, och
min vänskap emot dem ersätta.

Såsom jag för Dr. Grönsk. nämnd är det stark fråga om att i sommar berge mig till Lappland i
Sällskap med Prof. Wahlberg. För min framtid kunde jag i intet hänseende tillbringa en nyttigare sommar,
jag väl genom de kunskaper, materialier till afhandlingar, och mer till jag genom den förvärfade. Det är förunt
att jag till en del måste uppläsa penningar själv; men Dr. Löwenhielm tillhugit mig ett obegränsadt löf
här, utan ränta, för jag således intet hinder i vägen för densamma, and det hvant jag vid min återkomst
skulle taga vägen. - För att nu få visshet i alla dessa frågor måste jag nödsändigt till Stockholm, af
der med Dr. Grönskandlaren och Prof. Fries, Wahlberg och Bohman samtala hvar. Jag hade ämnat att
utbedja mig på måfå sätt; men som jag kan blott en stund efter, nödgas jag nu att anhålla till Herr.
Skapet tillåter mig på en dag begagna mig af den gästfrihet, jag så många gånger fört tagit i
anspråk. Om jag om Onsdag erhåller svar, kan jag redan samma guld (ifall jag ej kommer förest) vara i
Stockholm och efter att Thursdagen gjort upp mina affärer, redan Fredagen till begifva mig hit tillbaka,
där jag äger åtskilliga göromål göra.

Ty det återstår ännu Disputationen och Föreläsningen. Jag har redan fört namnt de dryga ut-
gifter som detta infördr, och om jag dertill lägger kostnaden för den lilla tillställning som jag enligt gam-
malt bruk ej kan undragna mig att hafva för mine Wänner och bekanta, och hvilka jag sökt god
förbindelse som möjligt i det att jag förenat mig med 4 andra så att den i stället för att annars
gå till 100 R^r nu blott skall kosta mig 20, - för min Dr. Grönskandlaren har jag nödgas att
ännu en gång, måtte det vara den sista! utbedja mig att få öka min stora skuld med ännu nå-
got. Hur mycket kan jag ej veta betänna, med mig en 100 R^r skall jag helt sakat komma
Upsala skuldfri, glad och efter att hafva fullgjort allt hvad dessa blodsgång af mig kunnat för-
dra.

Under hela min lifstid har jag aldrig skrifvit ett bref, som varit mig både så fört och
så lät. Jag har här fått Stacks Herrskapet för allt, och hvad jag af Eders ådagalagt jag har
här fått öppet uttala min innerliga erkänsla, - men så har jag också mått lyda ut mig själv
(ty hvarför inte bruka ett ord som passar för själva saken, som och ett fländigare finnes?) ännu en

Stockholm den 1. juli 1848.

Älskade Johan!

hvilket kärt och glädt möte, då Laura kom i går på eftermiddagen. Hå som hon medförde bref och underrättelser från dig, om din lyckliga framkomst, men snart hvar med glada lynne förbi, själfva andan i dina bref innebar något mystiskt mellankoliskt hvilket genomtrände mit hjerta, så att förmögen öfvergaf om natten mina sjuka ögon, när jag suckade förde Guffas lika som ett genlyd fast föfvande, det andra ögat är nu min sjukt än ditt förra, men jag tror att det aldeles ej är någon fara med dem, ty huggningen har alldeles upphört, men jag är förnärvarande hvad man säger surög, som säkert hafver sin öfvergång om ej allför mycket tarre anledning ger inträffar, ögon sjukdomar lär varit gongbara

Älskade Joh: Bergman

Stapanen

i går gjorde fru Kurman samt Fredrik
sin visit hos oss - Hårdt är just ^{ja} väckert
för den starka torkan, och brännande ^{hel} hetten.

Barnen äro nu alla friska August Petter
nu kläcka med mig och skriver, Christin är
allt för hygglig och beskedlig emot mig, och
alla - nu har hon fattat livet på en huslig
fot, ~~mot~~ ^{med} hjerta, alltid fortfarande lika
varmt för henne som nu. Kärlek och
öppetväsande är i sammanlevnaden lifvets
enda sanna njutningar - denna föndags
morgon sedan de flötta rest till Staden
njöt jag just af en stunds stillhet, men nu
nys kom Ebba från Jöder med sin vän. Erik,
starkas Ebba, hon har ej varit hos oss sedan
du reste, Det du engång nämde att jag
ej har någon ting att säga ~~bara~~ ^{bara} mig ~~thän~~
Mycket pengar går det för mig, aldrig
har barnen så ropat på mat, som den
sommar, allt är dyrt, och mycket skall det
vara, att så stort husall, tack för det

bekymmer för laxen att oss, fru Tornberg
hadde med sig en fiending lax att oss som
hvar måst graf, lat ej Petters hufvallerka
mera falla någon lax om du skickar hit,

Var nu vid godt mod. och kom snart
till de dina åter, med varm känsla för-
och verklig saknad efter dig skriver jag
dessa rader - helja, mamma, moster och
sammor från den Henrica -

nu kom Greta Wästberg med sina
gossar och pojka -

att dina bref komma i någons ögon
behöfver du ej frukta jag läser alltid gerna
in dem - Skrif ej så ottydligt du vet jag
är tafatt,

Grosshandlaren
Herr Joh. Bergman Oson
Haparanda

/Poststämpeln 1848/

1842 $\frac{24}{6}$

Älskade vän!

förlåt mig som förledne tisdag glömde skriva i vimlet af hvarjehanda husliga göromål. dagen efter din afresa var jag rätt bekumrad för här var mycket stark storm och hagel, men om söndag förrmiddag kom Olof W./?/ hit och underrättade mig at Norland hadde sett Örnsköld helbregda vid Sunsvall, och således var jag säker på dess lyckliga framkomst. Vi lefva här aldeles som vanligt, samt friska alla - kallfvar desslikes lefver ännu - i går på gossarnas trägna begäran klädde vi maijstång, men feck inge positif, så dansen blef förändrad till lekar, i dag på morgonen blef glädjen öfver den smakfulla prydnaden redan förbi för det uppkom en stark storm som ej endast slog i kull stängen utan äfven sönder densamma, så nu tror jag om jag lefver at jag nästa missommar afton slipper detta besvär, barnen hadde rätt roligt, och då är man tillfreds stäld för sin möda. I dag är 3. af Jungfruna ute till Calberg, Haga och Uldriks Dal, förat söka nöije, hvilket de säkert kommer lika förutan hemm i afton - säkert mera obelåtna än då de gick.

Gossarnas beständiga böner at få segla med Calqvistarna hadde jag på intet sätt kunnat afslå, om ej jag då jag en dag gick öfver qvarnbacken hört nöd rop, och med samma såg en slup kantrade med 4 herrar, alla skickliga sjömen, de höllo sig fast på kölen til des härifrån räddning fecks. Denna rysliga syn gorde det beslut at gossarna ej als får segla. Natten mot söndagen då Kleves skulle hafva främmande tömde kyvarna åter källaren så de sjelfva feck sig middag hos Enbloms. Manne har låft komma ut var afton medan du är borta på det vi skall hafva karl i byggningen så jag kan såfva

tryckt.

Alla barnen ber helsa till sin goda älskade Pappa, Hen-
rica och Wellhelm, hviika äro de mäst blödiga af våra barn gret
bittert i båten då de såg dig resa. Manne ber helsa, helsa hjert-
ligt till Mammarna /?/ och Moster Clementeoff - samt Christin
från din egen

Henrica

Missommar dagen - min bråska moste ursäkta slarfvat - Manne väntar
på brefvet, han far till staden.

Avskrift i 2 ex. Originalen hos Amalia Bergmans sterbhus
E.L.W.Bergman maj 1930.

Älskade vän!

förlåt att mig som förlidne tisdag glöm-
de skrifa, i vinnit af hvargethanda
hustliga göromål - dagen efter din afresa
var jag rätt bekymrad för ^{här} var mycket
stark storm och hagel, men om söndag
förmiddag kom ~~off~~ Olof ~~h~~ hit och
underrättade mig at Norland hadde
gett Örnsköld helbregda vid sunsvall, och
således var jag säker på des lyckliga
framkomst. Vi leva här aldeles som van-
ligt, samt friska alla - kallfvar deslikes
lever ännu - i går på gossarnas trånga
begäran kladdade vi majstång, men fick
ingen positiv, så dansen blif förändrad
till lekar, idag på morgon blif gläd-
jen öfver den smakfulla prydnaden redan

Ernst
Joh. Bergman
1871

Stigman

redan förbi för det uppskorn en stark
storm som ej endast slog i kull stämgen
utan äfven fonder den samma, så nu
tror jag om jag lever at jag nästa mis-
sommar afton slipper detta besvär,
barnen hadde rätt roligt, och då ad
man tillfreds stald för sin möda,

i dag ad 4. af jungfrurna ute till Galberg
Haga, och Ulriks Dal, förat söka nöje,
hvilket de säkert kommer lika förutan
hemm i afton - säkert mera obelåtna än
då det gick -

Gosfarnas skuler jag varon lestande
börar at så segla med Calqvistarna
hadde jag på intet sätt kunnat affla,
om ej jag då jag ^{en dag} gick öfver quarn-
barken hört nåd rop, och med samma
sag en slup kantrade med 4. herrar,
alla skickliga sjömen, de höllo sig fast
på kölén tildes härifrån vädning ferks,

Denne rysliga syn gjorde det beflut at
gosfarna ej af fär segla - Natten mot
söndagen då Klens skulle hafva främmande
tomde kyvarna åter källaren så de sjelfa
feck sig middag hos Enbloms, Manne har
läst komma ut var afton medan de
är borta på det vi skall hafva karl
i byggningen så jag kan säga tryckt -

Alla barnen ber helja till sin goda
älskade Pappa, Henna, och Wilhelm
hvilka äro de mäst blödiga af våra barn
gret bittert i baten då de jag dig
seja - Manne ber helja,
helja hjertligt till Mammarna och
Moster Clementhoff - samt Christin
från din egen

Henna

Mis sommar dagen - min bräska moste
ursäkta flaret - Manne väntar på brefvet
han får till staden -

Grosshandlaren
Herr Johan Bergman Oson
Neder Kalix och Björkfors.

Stockholm d. 15 Juni 1849.

Älskade Pappa!

I gå r återkom jag till hemmet efter avslutad exercis och hyste ännu det hoppet, att få träffa Pappa, då jag af Englund i Bredgränden underrättades om Pappas och Roberts afresa dagen förut. Jag tog då genast för mina saker en roddarbåt och begaf mig till Waldemarsudden, som återsågs med innerlig glädje, ehuru icke utan känslan af tomhet genom de afrestas frånvaro. Omständigheterna äro nu mindre bekymmersamma, än de någonsin kunna blifwa det i en framtid; måtte nu denna sommar i naturen blifwa en sommar för hela min menniska, den inre och yttre, så att alla krafter samverka till att under nådens regn och solsken åstadkomma goda frukter af kunskap och kärlek, förräder för hufwud och hjerta! In- tet är för mig viktigare än att stå under andens arbete, denna an- dan, som, lik en wind, blåser hvart han will utan att man wet, hwarifrån han kommer och hwart han far. Då jag finner mig så öfwer- hopad af förmåner i lekameligt och andeligt afseende, fattas jag (och borde göra mycket djupare, än det sker) af blygsel öfwer min owärdighet och kallsinnighet, min tröghet att efter den frikostige gifwarens wilja använda gåfwörna, min likgiltighet om den största gåfwan, Sonen, som Fadren sändt i verlden och utgifwit i döden till deras frälsning, som i lefwande tro tillegna sig nådens rikedomar.

O, en skatt öfwer alla skatter, Guds rike inwärtas i men- niskan, då det i en sann tro genom bön tillkommit och tillkommer våra hjertan!

Genom Guds hjälp hade jag framgång wid min exercis, ehuru denna war strängare än vanligt för studenterna. Kl. 4 på morgo-

nen trummades revelj, kl. 3/4 5 uppställning och exercis till 7, sedan från 8 till 10, från 12 till 1, från 4 till 6, $\frac{1}{2}$ 7 till 8. Vi woro inalles 110 studenter; första qvällen blefvo wi alla bröder, men som jag icke ens till namnet lärt känna flertalet, lär wäl bekantskapen wara af föga waraktighet. Sedan gevären på uttryckningsdagen blifwit till tyghuset återlemnade, tågade Companiet med befäl och korporaler till Odens lund, der en afskeds sexa var anordnad. Det är nu rätt godt att hafwa detta undangjordt.

Helsa rätt mycket, utom Farmor och Moster samt öfriga slägtingar, August och Robert; jag skall med det snaraste göra en liten påhelsning äfwen hos dem med några rader. Farwäl, kära Pappa från

C a r l.

Avskrift i 2 ex. E Originalen hos Amalia Bergmans sterbhus.
E.L.W.Bergman maj 1930.

Grosshandlaren
H.Herr Johan Bergman Oson
Neder Kalix och Björkfors.

Goda Älskade Gubbe!
som jag vet at du gärna motager, om aldrig så klena ra-
der, vill jag nu mit i stöket skrifva. Jag är i staden och håll på
at ställa rummen i orning, för at motaga fru Thornberg, om hon kom-
mer med ångboten.

Mycket längtar jag at få bref från dig och litet har jag
at säga dessförinnan;

Carl är med mig i staden för at uträtta hvarjehanda, äfven
för mig, det är en lättnad i alt at få hafva honom i närheten, han
är oss en stor skatt gifven af Gud. Prosten Dillner har skrifvit
till honom, at han skulle studera och så fort som möjligt göra bort
graden, förat sedan få egna sig för det andeliga lifvet, och det
gladde mig mycket, för sådana personers ord värkar mycket, Carl fick
en sådan ifver med sina studjer.

Nå nu har vi Susen på landet, och han trifs bra, nu har
man först nöije af hästen, ehuru väl vi blott begagnat den, några
gonger kring Jurgården. Stenborg har frossen, Gustaf känner till den
ännu något litet men jag hoppas det skall snart vara bra med honom.
Gubben Lunberg har varit hos oss några dagar, och han är nu ~~xxx~~
hygglig annast har vi ingen främmande.

Förlåt att jag hopslarfvat detta bref, men du vet hur det
är för mig då jag har brottom.

Tack goda goda vän fär alt som du stält för oss bra.
Alla barnen längta efter underättelse af pappa. När du skrifver säg
huru det blifver med lilla Carin Åkerström från Calix

Faräl helsa gossarna från din Henrica och Moster

den 26. Juni 1849.

Avskrift i 2 ex. Originalen hos Amalia Bergmans sterbhus.
E.L.W.Bergman maj 1930.

1851
Nederkalv och Björkfort 2.2.1851

Besta Pappa!

Vi äro dåliga breskrifvare
såväl bröder Emil som underteknad.
Hvad mig beträffar är förhållandet
det, att allt som skall på papperet
beskrivas, blir så matt och fladt, att
det förtyer lusten, som dock är nödvändig
för att det som skall sägas, skall
blifva riktigt sagt. Pappa nämnde i
fösta brefvet sin önskan att veta huru
Emil förhåller sig, och något litet blef
väl af en sagot af mig till svar derpå,
om några tillägg. Hvad hans studier angår blir
hans resa visserligen en vinnning för honom, om
vi få vara friska, ty churu han ike visar
någon riktig lust att vara flitig, så låter

Stockholms
Högskolebibliothek
Bergman 2502

han dock ganska jämnt, och den enskilda
undervisningen är så nödvändig för så små
gossar som han. Skolan är inte för dem, ty
der lara de sig mycket ordt af kamrater,
men äro i själva verket oförmögna att be-
gära undervisningen. Jag har inte föreställt
mig att han var så mycket efter i kunskap
för sina år, som han verkligen är, och
så kan man inte heller begära att han skall
sjelfmakt under fristunder vara rodd af
läsning. Men jag tror att denna så nyttiga
lust till läsning för sig self, till exempel
af Svenska historien af Tryxell, skall komma
när han kommit sig litet före. För öfrigt
kan jag säga att hos honom ^{vaknat} ett nytt mod
och friskhet i sinnet, så att man knappt
känner igen honom i visst fall. Han visar
mycken liflighet och tilltagenhets.
Rodd mig self angår, så har jag så lycklig
ställning för det närvarande, att jag endast
måste vara betänkt på att den blir rätt
använd för framtiden, men härutinnan
måste jag befala mig åt Gud.

Af Johannes som var här i veckan,
hörde jag att Darmon var bättre, så
att hon någon stund på dagen brukade
vara uppe. Nu ha vi fått snö, och med
den hopp att oftare och lättare få besöka
Nåskyn och kyrkan. Hittills har vädret
 varit hinderligt.

När jag dålig brefskrifvare, så kan
jag också bekänna, att när posten kommer,
jag i ett afseende är rädd att hafva
bref, af blygsel nemligen öfver min
egen försumlighet i det afseendet.
Jag vet ej huru det kommer sig, jag
är likasom alltid uppsatt imoartes, och
när jag då skall på papperet sätta något,
blir det sådant att jag ej self kan
varas nöjd med hvad som är färdigt. Det
är bra, att mina bref få komma som
bihang till Augusts. Farväl för denna gång
från Carl.

Björkfors d. 30 Nov. 1857.

Älskade Pappa!

August är i dag af en bröllopsfärd till Kaaparanda hindrad att skrifa till Pappa. Afven undertecknad och Emil äro inbjudna till Utterströms bröllop, och jag låter Emil medfölja August. Men för min egen del har jag ej lust att stå tät på, och i oträngd mål, besöka Kaaparanda, vi ha nemligen för några dagar sedan hemkommit från ett långvarigt besök derstädes, såsom nämndes i förra brefvet. Pappa nämnde i sitt sista något tanke på Hus. Modin till informator, jag blef och något bekant med honom under första terminen, och Robert känner honom såhelt ända bättre. Han är helt

Ernst August
Högskole Uden Johan Bergman
och
och
och

visat en älsklig yngling, och, såsom jag tror, med
goda kunskaper. Vi hafva häruppe den allra vackraste
vinter med gadt för och lindrig köld, och nu instundar
julen. Tiden med sina händelser förgår som en dröm.
Gud vare tack och lof att vi hafva bröd för kroppen.
Det är och en stor nåd, ty alltför stor fattigdom vill
och hindra själens ontanka. Som jag nämnde i förra
brevet, låt det väl vara sig att lemna ut bomulls-
garn till väfning, ty Carolina säger att många för-
frågningar hos henne varit efter hemväfda tyger.
Vi få ja göra ett litet försök dermed. Det vore
en ousäglig glädje att kunna anvisa arbete
åt dem som söka det, men för karlarna är väl utväg
svårare att finna; det afseendet. Att ordna ställ-
ningen för folket så att någon sorts utkomst skulle för dem
kunne öppnas, som med familjer äro alldeles arbets- och
brödlösa, fördröjde stor vishet och ontanka, men skulle

bringa mycket välsignelse och tröst afver erten. Fareväl!
Helsa nu Mamma från Pappas
P. S. Carolina och Emil bebjä om sina hälsningar. Carl.

Björkfors d. 17 Dec. 1851.
Högtälskade Föräldrar!

August påminnte oss i brefskrifning försumliga bröder att de bref som denna dag afsändes, skulle framkomma till kjelfva julen, och då börjades straxt ett allmänt skrifoandes. Vi hafva nu haft en så väcker och så helsosam höst, att man måste förundra sig öfver Guds godhet såväl i det lekamliga som i det andeliga. Den ike minst dyra gåfvan är frid inom huset. Ehuru August och jag hafva olika vägar, så är ändå förhållandet så godt, att jag ike kan bevara all välvilja som han bevisar. Men som måste jag göra, hvad han från sin ställning med rätta andrar på; men han lemnar mig en sådan frihet och behåller så vänskaplighet, att jag endast kan säga: Gud lof honom verkligen för det allt. Refan skall viett vara mig nyttig öfver derutinnan, att jag får värja mig med ett mera fritt umgängesföt, blifva mera fri både att tala och skrifa hvad som förkommer, utan mycken öfverläggning.

Fors-handlaren

W. W. J. Bergman Öson

Den noggrannhet om tiden, hvarvid man
under sin skol- och studietid får vandra sig,
är visst mycket bra; men så är det också
och nyttigt, att få mera själfständighet, än
den man vakt sig vid, när man alltid
har examensboken på ryggen. Om Emil
har jag för närvarande intet annat än godt
att säga; vår läsning har under dessa dagar
blifvit nog ofta afbruten; men dagerna
är också högst kort, på nypet så vi väl taga
skadan igen. Calle Sundberg har under
de sista veckorna varit mycket snäll; gerne
och väl läst öfver sina lexor, och afhållit sig
från drängstugan. Måtte det blott få fort-
fara! Pappa bad mig läsa predikan för farmor
om Söndagarna, men jag har ännu ej kunnat göra
det genom många handa hinder som mellankom-
mit. Det är också bättre att göra besök på
Hälsby i veckan; om Söndagarna vilja så mycket
folk samlas till vår lilla gudstjänst här
i salen, att det icke vore lämpligt att vara
borta den dagen. Jag reser nu i morgon till Häls-
by för att träffa farmor före helgen.
Det var nemligen i förstone bestämmt, att

jag skulle predika i Hälse kyrka Söndagens
aftonsång, men emedan jag önskade att vara
ledig för den dagen till ett besök i Torneå,
så blef det ändradt. Pappa bad mig afven-
ej åtaga mig vidare att predika i närvarande
till nödvändigheten att hida kropp- och
själskrafter; säkert är också att det ej
blir af många gånger. Och så det får
sker, velod någon gång, är det snarare en
liten förfriskning och omvelling, än modfänt
arbete. Emedan jag nu ej kon mig dertill i jul,
så måste jag väl både för Pröstens skull, och
emedan många släktningar och vänner så vilja,
ännu göra det någon gång. Men detta
måste allt hemställas Gud; ger Han intet att
ypredika, så måste jag i alla händelser låta bli.
Nu vet jag intet mer för denna gång att
tillägga, än önska god julglädje ur Beth-
lehems kribba ut Eder älskade Föräldrar
och andra i hemmet. Julen är den heliga
barnslighetens fest. Gud låte oss, fattiga
barn, få känna min Frälsare i den sköna
ställning som Han i denna fest föreställes oss!
Farsäll, innerligt älskade Föräldrar, tecknar
Carl Wenr.

Waldemarsudden. Den 3 Oct. 52.

Älskade Mamma!

Här hemma är det naturligt-
vis mycket tomt efter Mamma.
Men jag förstår väl, att afståndet
ej får skilja oss åt, utan att Mamma
ofta tänker på oss, barn, som äro ute
i stora werlden.
O! huru många kära minnen
har ej denna sommar gvarlemnat!
Huru nyttig har ej denna ej varit
för oss! Alla samtal, som wida höll
med Karl, äro nu så kära att min-
nas. Mamma och syskon-kretsen
deruppe känner jag nu så mycket
kärare, som jag tror, både genom
ett inre samband, hvilket nu blif-
vit så mycket stärkare knutet; och
genom det stora afståndet mellan
oss efter en så kär sammanvaro,

Th. H. Bergman.

Waldby.

hvilken värde jag nu först till någon
del känner.

Tack! kära Mamma, för all
hjälp Mamma gör och gjort oss, ja
väl nu frånvarande, som förut
hemma.

Jag har så litet att säga; men
önskar blott att få ett bref från Mam-
ma. Det skulle blifwa ja innerligt
välkommet. Hjertliga hälsningar
först till Mamma, Moster Clemen-
teoff och Maja, systkonen, Carolina;
Johannes^(?) Adolf, Edna Torngquist och alla
andra värner deruppe. Af detta
ogammanhvaru^{er} bref kan Mamma väl se huru
ovan jag är i att skriva bref.

Skrif snart till Mamma.
Jon Gustaf.

P. S. Låt ingen läsa detta bref.

F. A. G. Bm

Robert!

De böcker, som Stenberg beställt,
woro utgångna. De penningar, jag
af dig emottog räckte till. Snäckor-
na kommo icke denna gång, emedan
du kanske snart kommer själf ned.
Din pels ligger i en bytta. Vi
hoppas, att du icke blifver ledsen,
derföre att du ej fick din egen
"Johan ^{och} Sjöts Janna Christendom,
som war bortlänt, att flickorna
Stenberg, hvilken nu är i
Bergslagen och har den med
sig; du kan kanske väl få
den framdeles.

Gustaf Bergman.

få vittneskorp det ha utöalat den.

Som sagt var, Mamma har jemte sitt kall
maka, haft det att stå på Guds sak med afseende på
sine barn. Hur lätt en kvinna felar och mistager sig,
när hon på egen hand måste gå sin väg, helst om led-
ningen af Guds Ande icke ännu är säker, det säger
sig sjelf. När nu ett sådant fall inträffat, hvars följd
Barnas bittra för Pappa, kan det väl då vara rätt,
att väl se faset hos den andra, men icke gå till den
grund inom sig sjelf, deri möjligheten till ett sådant
fel har sin rot? Man kan visst icke mycket
uträtta sjelf; fråga om själfkännedom, men man
kan åtminstone närkas Gud med önskan att få
öppnade ögon, så skall icke den fruktvlite-
blifval, som han afser med att ha honom
på jorden tillståndet. Tänk, om vi med samf-
hertas sökande skulle fråga efter vägen till
andliga Zion! Och detta är ingen umbärl-
ty en själs tillstånd, när i synden och världen
vare friskräckligt för den som kan ing

åga på något. Det är väl! det är och
lif, syndalifvet, som vi måste söka hämnas och
få botadt, innan vi nålles oergräns örr. Hvad den
ledning i sina angelägenheter, som Pappa ser såsom
att Guds finger, angår, så har vi Pappa haft den
i synnerlig grad, såsom många, dem Gud använder som
sina redskap i naturens rike; men det är långt
ifrån att man därför får göra sig räkning på nåd
hos Gud, såvida denna dragning icke får föras till begär
efter bötärdighet och bättring, hvarförutom ingen
själ kan blifva för till tro och blifva frälsd.

Men nu nog, och kanske för mycket. Om
det också icke anslår Pappa, så tror jag dock
det vara sannt som är sagt, och bedjer jag om
Pappas öfverseende. I så viktiga saker som de
för man väl skriva, när pragneten ej så lätt tillåter
att tala muntligen; snart kommer den tid, då
mer förde sändas försummelse än förhastande.
Pappas tillgifne son Carl

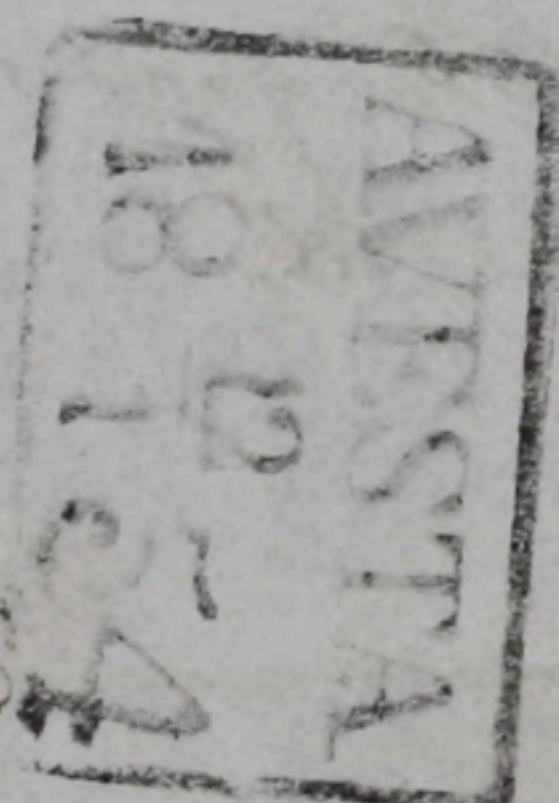
Min älskade Pappa.

Tack för Pappas bref som var mig till min-
tes i Folkerna. Tack för att min Pappa
lät mig resa, ty resan har redan hithills
varit så trefflig och god och tänker jag att den
skall blifva det ända mera!

Det synes mig som vore det en visitationsresa
i Prostgårdarna. Först i Uppsala hos Profes-
sor Toren han är ju kyrkoherde sedan efter att
hafva lemnat Uppsala kl. 10 på morgonen d. 10. ~~for~~
och hade wacker och behagligt wäder togo vi på afto-
nen in i Löfsta Prostgård hos Prosten Lenström,
hvar till jag hade bref och recommendationer af Rector
och andra i Uppsala, hvilket ju war godt att få underka-
den kalla, oeldade Gästgivarngården, det war äfven

Posthandlaren
Herr Joh. Bergman Åker

Stockholm

36

Uppsala d. 24/11/1815.

roligt att se ett frammande presthus och en
älskelig och söt Prostinna. Bröderna känna kan-
ske till honom något sedan Prestsällskapsmö-
tet, men hon är ej lik honom. Senfrån reste
vi kl. 10 m. den 11 och hvilade hästarna sedan
hos Prostinnan Ullingvist i Norrby vid Sala,
hvarst äfven middag spiserades, hon och hennes
syster blefvo högeligen oförraskade och glada
öfver det oöfventade besöket och sände sina hjert-
liga helsningar. Först kl. 7 på aftnen war den gläd-
jen inne att få råka de kära wännerna, den
efterlångtade wännen.

Öfverallt i Upsala och hela wagen hafva de varit
så utmärkt snälla och mana om att jelsa
på mig och bön om mig mycket mera än
i skullen gjordt hemma, som weten att jag
är en frisk och duktig flicka.

Ingen kyla har jag känt Wargskinnsfjällen,
Fellen och lappskorna woro goda reskamrater, men
nytt af det sköna manskenet, hvilket i förening
med snön och skogen, traden med snö på dess grenar,

bildade härliga winterlandskaper. Hade man blott
kunna måla af det och återgifva det så på duken.
Jag hoppas att få något bref nästa postdag
så jag då får åter höra något från eder.
Nag hade jag nu lust att skrifa till mamma
och bröderna, men som postbudet går redan i dag
på morgonen så hinne jag ej denna gång
få blott helsa dem alla hjertligt, särskiltha hel-
ningar till Wilhelm och David, som varit snälla
och skrifvit hvilka bref snart skola beswaras. För-
öfugt helsningar till alla i hemmet, bröderna kan de
läsa detta. Önnu några ord. Har det hörats något från
Papa? måtte han blott ej blifva alldeles förfrusen då
det här är 26 grader kunn många skall det då vara der
uppe i Norden?! Tante och Maria helsa äfven

genom

Pappas

tillgifna

Henrika.

Särskilt bida jag Pappa helsa Morbror hjertligt.
från
H.

Pappa har till ena besöjdes genast.
 Lina kommer till och frågar om Pappa
 hjälper till hemma och så hon ser att
 Pappa så gott, till hon mig en fast tacke
 så i sinnet jag. Spilligis kessa.

Lasse Christine har varit här
 redan i en vecka och har uppfört
 sig till och berättat de enda uppl
 som är anmärkningsvärda, att de är
 hon närmast. Här sig lär de ha
 terar mig. De eller hund med
 Morso från hansen med rocherbän.

En viss Ohman, tillförordnad
 bokhållare hos han Olavsson. Han
 har i dessa dagar förblifvit i full
 liggande i en frösträva, så länge
 att han har och hallet bortfräsa
 sina händer.

Quader raden har hvar sin
 dag. Den vattenverken är det väl
 kommet.

A naste och skall jag beröra en
 ämne af wight —

Hon J. Bergman till
 Stockholm
 Stockholm den 26. Feb. 1854

Mikael Pappa

Utom den remiss af 900 Rkr af den
 10. som jag förut haft något mottaga,
 erhåll jag i går den fjärde remissen
 af 900 Rkr, expedierad den 10. för hölde
 nummer jag bekörjen. godtagor.

När jag haft öfver den
 fjärde penningsändringen sken
 jag med i lifven, så hade det natur,
 tillfälligt g. några kommit till göra
 kassakontrollen med den utskräns;

men, då Pappas remiss var att för
 skilnad, för de betaf, som lika

jag afwärs till Pappa, uppskrifvit
 samt jag i allmänhet hänvisat

till Pappas gäldenärer och jag utfor,
 att af dem var ingenting att er,

halla — hade jag ingenting annat
 att göra.

Med nödiga medel, afstunde

En sandning i beudet får jag råde
hjärtligt tacka. Vi älskade alla
blef af oss alla genast igenkänd.
Lilla John skall snart få lärd sig,
hvar snälla Lärmon sitter.

Robert afresa har jag bemärkt.
Någon skulle vara att få se
hans äress. under särskilt tidpunkt
för att något tillstånd för honom.
Någon till lilla wanner Emil så hjärt-
ligt och jag att den man ha
på ett minsta and en kärlek.

Pappas brev
Gud bevara oss alla. *Julius Berg*

Han P. Bergman
Stockholm

Stockholm den 11 Mars 1854.

Älskade Pappa.

Pappa fanns y herma ankomma för
an detta brev i posten.
Särskildt insändes tecken af
hans tillverkade och uppköpte bräder.
Pappa finner deraf att det ligger som
an till skapning. Den varan färdigt
an någon skapning. Kommer i fråga
an något betydligt. I fråga
här. Den dag faller nu
ja att mässalen i Stockholm på en syl-
sättning som man ända till julen
trost och bora komma i fråga.

E. Stenberg, förut i G. d. bokhållare
ankom hit i går och aflemnade för
jante tecken på uppköpta gravverk
och skulptur, uppgående till 144.44.
Den som sig bidragen i förmodan
att Pappa skulle hafva tillräckligt
pengar om affären, med bidrag som
moderata. Jag utbjöd honom en del
pengar, men de han ansåg sig kunna
draga med reservation till tiden för
furnaderna, afverksens afväkta

Dr.

Pappa svar. Skedde uppdrag mig vidare
att säga Pappa med första på lemnene
försälja det nu inköpte partiet. Tang
den af dylika skinn hade i år så
intressant för, så att i ansåg att
det fall i priserna för ovetenskapligt.

Pappa borde vända sig hundra per
cent för den skedde gjat affert
af 40 & 50 timmer. Inköpspriset borde
uppgå till 50 & 60 timmer.

De skedde som i takkuran
är aduapara har jag själv granskade.
Hälso- och vore undermåttade om
det hade varit i Stockholm på
graver, så att det i var någonstans
att göra.

Med brödskedningen som med
följer vill jag rimmar, att en cirka
500 timmer felades af 40 & 50 timmer, men i det
stället befanns att dylikt afverkstade
af 30 timmer, hvarann jag - så felat mig.
Ligga har ligga i uppskningen -
upplag såda verktygen som
fullständiga.

Jag vet ingenläng vidare för
den gång, utan att säga om Lunds
och mina hysliga hälsningar till

Marina och Lydon genom
Pappa tillgifne som
Pella Bergman

Att afverkstade, räcker mig på den. För
det medföljande brefvet af d. 20 maj får
jag tydligen tacka! Jag finner deraf, att
Pappa i gifwa verket i bedömer mina
handlingar såsom Pappa fört gjort det
i sina bref. Tackan för kriget och
deraf utskade varningar har varit till
alla delar naturlig och riktig, men, att
skade Pappa, de bref jag fått hafva
i minneshälsning varningen för framtid
utan förbehåll för det skede. Det kan
want mig kungt att ständigt till rättas
tid och ofta inhålla sådana bref, så
att Pappa borde förlata mig om jag af
dem trodde, att jag numera hette och
hallet fallet av Pappas gynnelse.
Så jag så mycket som ett syndigt hjerta
kan afhålla nu det, älskar min, så
att det mig rätt att se på det skede
i lekugte. Dylik korrespondens som är
en tid för, skänker det.

London d. 8 April 1854.

Föräldrar, Syskon och vänner!

Bemäktigad af en hafsig ångest,
fruktade jag, att möjligen någon
af mina anförwanter vore käm-
pande med döden, eller möjligen
redan aflidit. Pappa var den
första, som lön mig i tankarna,
och jag försökte att beröja för
honom. — Vil närmare efter-
sinnande har jag stannat vid den
tanken, att det är en påminnelse
för mig själv att hålla mig be-
red. Jag känner till och ofta
en smärta, liksom stygn i trakt
af hjertat eller vänstra lungan.

Möjligen att döden der redan
bitit sig fast.

— felat. och hoppas till
Gud, att Han skall bättra, hvad
jag brutit, och vara dem nådelig,
som jag varit till förargelse. —

Om min sjukdom blir långvarig,
hvilket jag dock inte tror, så
kunnat I i alla fall vara
öfvertygade om, att jag med
all kärlek och omhet skall
vårdas af Mr Wine och hans
familj, hos hvilken jag bor.
Bewisen dem tackfamnhet. —

Gud gifve att vi alla
måtte väkas i himmelen.

Hejlsä Fineman! Giv Gud mig
nåd och Kraft, så vill jag
om en stund tala med eder
mera!

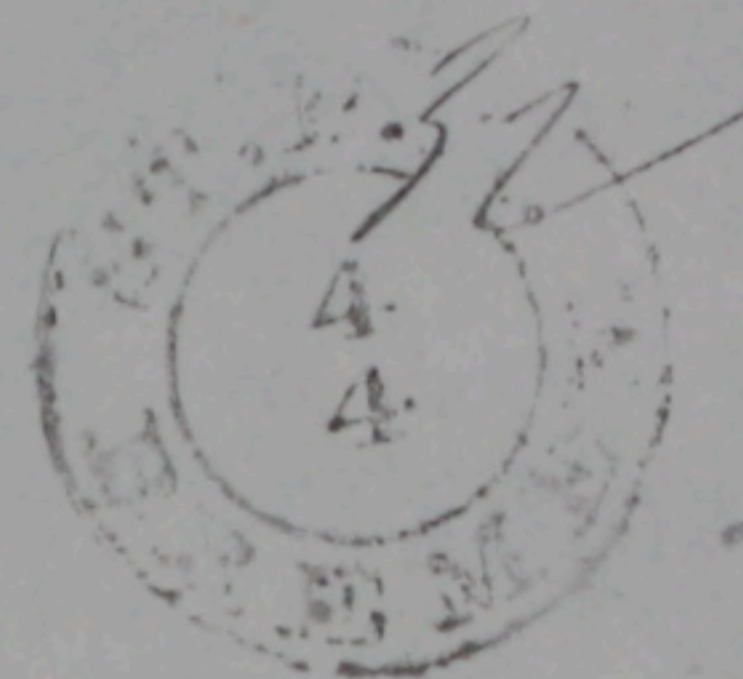
Q

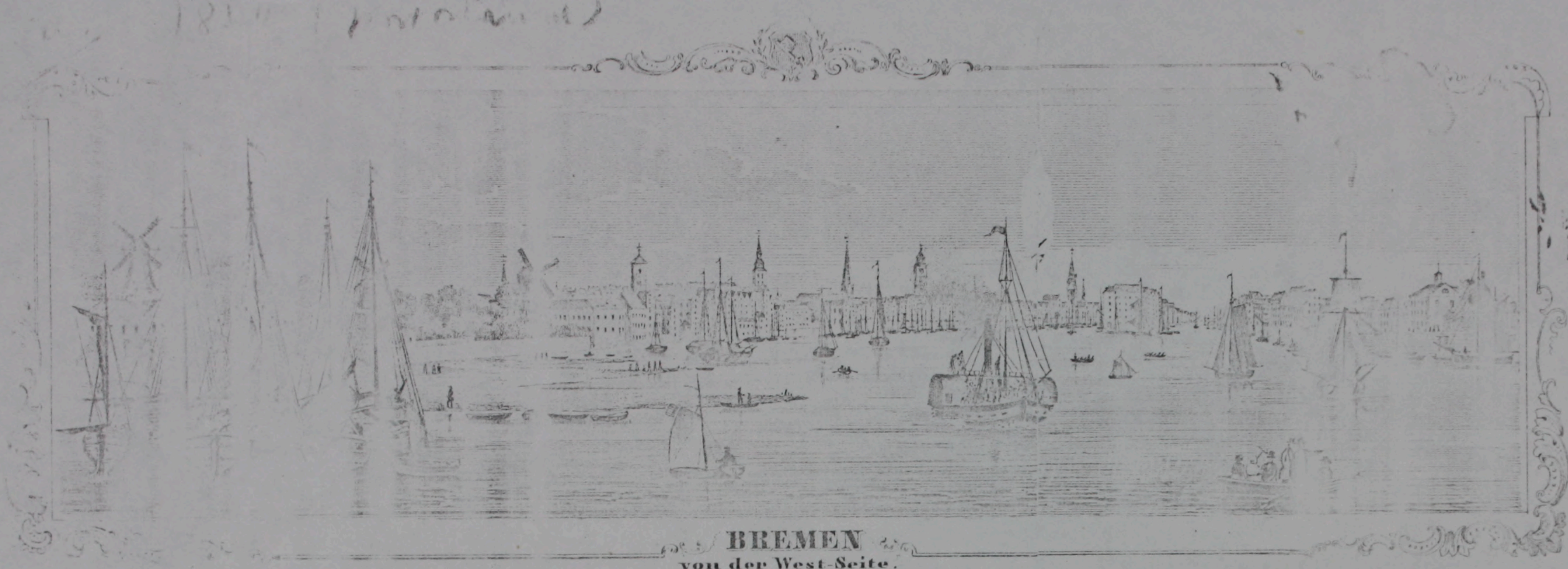
Utskrift af et påbjudt bref, funnit
bland Roberts papper hvars indel
var först rifert —

La.

H. Grösshandlaren
Herr Joh. Bergman & Son,

Schweden
Stockholm

BREMEN
von der West-Seite.

Dyraste Föräldrar, hjertligt älskade Pysken!

Med innerlig erkännsla, framkallad af Eder kärlek, skiljdes
jag från eder äsyn, och med den öfvertygelsen, att min resa ännu
stundtids vore tillåten af Gud. Dertill har också mit hopp haft
stöd, när någon skenbar motgång syntes göra det svigtande.
Att vi lyckligt kommit till Ryssland efter en angenäm
sjöresa har ett föregående bref, som jag hoppas kommit till
händer, redan berättat. I Lübeck blef jag försett med de 500
Riksdaler som Pappa anvisat mig att lyfta, hvaraf agio utgjorde 10.
från Sverige, ankomme till Ramburg intogs vi endast en måltid,
och fortsatte oförörligen resan med Diligence till Bremen.
Riksmans Hotel, som Sant Lindström

är säkert bäst, att det fogat sig på detta sätt. På en resa har man
mindre än annars ordna för morgondagen, emedan fläde nya utgifter
visa sig. Det har gått mig i hand vida öfver all förmodan, människor
som frukta Gud ha förekommit oss med mycken välsignelse. När jag
på ångbåt skulle resa tillbaka till staden från Plumenthal, gjordes
jag en bekantskap som då allvarigast påräknades, och som blef
en nyckel till flera andras. Söndagsaftonen gick jag till den ädle
Pastor Treviranay, som bjöd mig på the, inom mig berörde den
önskan som ofta nämndes, att erhålla kostad i den skilda hus.
Pastorn tog själv saken till sig, och ike blott det, utan följde
mig själv följande dagen till den person, i hvars hus jag
nu är inkvarterad, och drog afren försorg om middagsspisning
på ett godt och billigt ställe. För öfrigt ha vi två gånger
varit bjudna till middag hos fru Lindströms släktning, som bryter
som också berättat oss åtskilliga af stadens märkvärdigheter.
Närmed är en storrörelse till vår resas yttre historia uppförd, intelligen dag.

... och jag mycket
att höra och läsa; det
... en resor kan man
redan släse nya utsigter
all förmodan, människor
den wälwilja. När jag
in Blumenthal, gjorde
knades, och som blef
gick jag till den rulle
inom mig bärande den
stad i en skildt hus.
blott det, utan földe
n, i hvarr hus jag
om middagspisning
igt har vi twänne gånger
us pläglige, Herr Hoyer,
märkwardigheten.
uppförb, intill denna dag.

Men icke till kostnaderna mindre än en rus. Sedan vi nu komma
till en beständ station skola dock utgifterna blija ringare och
regelmässigare. I fall jag framdeles får se att kassan blir otill-
räcklig för att begifva mig till Södra Tyskland, så får jag då
bedja Pappa om creditiv-bref att i Hamburg få lyfta penningar.
Ännu en sak som icke får glömmas. Jag lofvade att i bref hem
underrätta om Swert Lantberg. Vi wero tillgämnade med honom, och
så vitt af utscende kan dömmas, var han riktigt snäll och wäl-
artad, talade för öfrigt Tyska bättre än Svenska.
Hälsö innerligen Tante Lendström! Jag hade redan skrifvit ett bref till
honne, men det har nu blifvit för gammalt; jag hoppas att ett nytt
snart skall komma. Hos System & Blumenthal ha vi funnit ett
wäsende, som troget liknar de öfriga syskonens; så att vi strätt
från början kände oss wälbekanta. Vi ämna snart att besöka
Blumenthal, och dervid få träffa Pastor Victor. Slutligen får jag
nämna, att min adress är Bremen, J. H. Albricht, Martini-strasse 12.
Några rader till Trän? Eder Carl
är dock här bifogade.

Grosshandlaren Neder Kalix och Björkfors den 19 Mars 1856.
Herr Johan Bergman Oson
Stockholm.

Dyraste Föräldrar!

Några dagar hafva redan förflutit på Björkfors efter den långa resan som tröttar, om också denna verkan ej förspörjes straxt. Att mig mött all möjlig härlighet af släkt och vänner, har, som jag tyckes minnas, mitt sista bref redan meddelat. Allt sammanstämmer att för mig betyga Guds godhet; att för Honom, Fadren och Skaparen förhålla hjertat, vore under sådana omständigheter ett brott af oförlåtlig beskaffenhet, det vore Judas brott. Mitt mål och min selsättning blifver derföre nu, att genom hjertats suckan bereda tillträde för Herrans Anda till min själ och hjerta; det förblifver dock Hans Andes ensak att utföra vår salighets verk. Det är icke för våra gerningars skull egentligen, men för försummelse af nådens anbud, som ansvaret en gång skall blifva stort. Utan att läsa kännas synden finnes ingen sanning i verlden eller i vår tro på Christum; Gud allena kan och vill lära oss förstå sanningen, men oss till hörer att emottaga och, om än så svagt, dock söka vaka öfver det lilla som gifves. "Beder och I skolen få" äre det ord som jag önskar att

I går var Långfredag, och en stund för gudstjenst hölls som vanligt uti skolsalen. Det yttre är bättre ordnad nu, än det var och kunde vara på min tid; äran för alltsammans hörer Gud till, som skickar allt i sinom tid. Man kan ej annat än hålla af Mustaparta. Sällström har ej varit hemma öfver helgen; likaså är Anna Törnqvist frånvarande, men utom henne har jag träffat alla dem som stå i närmaste förbindelse med huset.

Jag vet intet vidare att språka om; den ljusa, vackra

våren bjuder ut i det fria. Angenämt för ögat är allt hvad som här möter blicken. Gud välsigne allt till det bästa.' Utom helsning till syskonen, får jag bedja om uppriktig helsning till de öfriga i huset och till Anna

Lef väl! Med tillgifvenhet tecknar sig eder

C a r l.

Jag har i dag varit ned till kyrkan, och tecknar detta Postscriptum på prestgården. Nästa postdag hoppas jag komma att skriva till Robert. Han önskar underrättelse från mig om ställning en här; mitt löfte derom är icke glömdt, fastän uppskjutat att verkställa.

Avskrift i 2 ex. Originalet hos Amalia Bergmans sterbhus.
E.L.W.Bergman maj 1930.

Neder Kalix och Björkefors den 19 Mars 1856

Dyraste Föräldrar!

Några dagar hafva redan förflutit från Björkefors efter den långa resan, som trottar, och också denna vecka ej förspörjes straxt. Att mig mött all möjlighet kärlek af släkt och vänner, har, som jag tycks minnas, mitt första brev redan meddelat. Mitt samman-
slammer att för mig betyga Guds godhet, att för honom, Fadern och Skaparen, förhålla hjertat, vore under sådana omständigheter ett brott af oförlätlig Leckaffenhet, det vore Judas' brott. Mitt mål och min sysselsättning blifver därför nu, att genom hjertats suckar bereda tillträde för Herrans Andas till min själ och hjerta; det förblifver dock Hans Andas ensamt att utföra vår salighets verk. Det är icke för våra gerningars skull egentligen, men för försummelse af nådens anbud, som ansvaret senare skall blifva stort. Utan att lära känna synden finna ingen sanning i världen eller i vår tro på Christum, Gud allena kan och vill lära oss förstå sanningen, men oss liethörer att emottaga och, om än så svagt, dock söka vaka öfver det lilla som gifves. Peter och Skolen få" är det ord som jag ^{önskar att} vill.

I går var Långfredag, och en stund för gudstjänst hölls som vanligt uti skolsalen. Det yttre är bättre ordnat nu, än det var och kunde vara på min tid; äran för alltfammans hörs Gud till^{kom} spickar allt i sinom tid. Man kan ej annat än hålla af Mustaparta. - Sallström har ej varit hemma öfver helgen; likaså är Anna Törngvist frånvarande, men ^{utom helge} för öfrigt har jag träffat ^{alla} dem som stå i närmaste förbindelse med huset.

Jag vet intet vidare att spräka om; den Gusa, varken vären bjuder ut i det fria. Angenamt för ögat är allt hvad som här möter blicken. Gud välsigne allt till det bästa! Utom hälsning till sysskonen, får jag begära om afpriktig hälsning till de öfriga i huset och till Anna.

Leif väl! Med tårfjervrenhet tecknar sig eder
Gare

Jag har i dag varit ned till kyrkan, och tecknar detta Postscriptum på prestgården. Nästa postdag hoppas jag kunna att skriva till Robert. Han önskar vundermåls från mig om förälsning här; mitt löfte derom är icke glömdt, fastän uppskjutet att verkställas.

bara beroendet af Gud, som starkt
gör sig kännbart för mig på
hafvet, och Roberts blodspottningar,
hvarom han redan nämnt gjorde på
mig ett intryck, som om ej sinnet
vore så flyktigt, borde vara en
kraftig maning för mig att
med allvar söka min själs
räddning.

Jag måste nu med inner-
liga hälsningar till alla tytkon-
afsluta dessa rader. Eder

Wilhelm

Lowestoft d. 12 Juli 1856.

Dyraste Föräldrar!

Vi äro nu i England. Vädret
under resan var ganska godt e-
huru något ombytligt. Wilhelm
var sjösjuk hela tiden, men jag
knappt några lemningar i början.
Första delen af resan föreföll mig
ganska angenäm och jag var så
riktigt nöjd dermed, men sedan
blef det annorlunda. Natten
innan vi foro från Gotheborg spott-
de jag något blod, men när der-
vid haffades jag det ej mer skulle
återkomma, blott vi en gång voro
ute på sjön, men när tredje dyg-
net gått kom ännu mera. Efter
tre dagar åte blod och sedan
dagligen. Vi började frukta för

lifort och det beslöts att så
snart som möjligt söka land
sätta mig. Då vi voro vid
pass 7 mil utanför Yarmouth
kom en lotsbåt och i den
gäpvo vi oss i land hit till
Lowestoft, en stad om femtusen
inbyggare alldeles vid äppan hy-
vet och 1½ mil söder om Yal-
mouth. Vi bo här mycket bra
och ganska billigt, komma
kanske att stanna någon tid.
En doktor, som nyss besökt mig
lofvade att straxt skicka mig
något läkemedel, som han tyck-
tes vara viss på, skulle hämma
bloden. Han var en ung och okonst-
lad man, att så vidt man kan
dömma efter några minuters
samtal och ingaf förtroende.

I morgon skulle han återkom-
ma. — Som jag har skrivit
till Ipswich om min hitkomst
och äfven till ena i dag, så
orka jag ej längre. Måne de
se redan träffa er i Stockholm?

Hjertliga hälsningar till de
kära sydkonerna från Eda
tillgifne
Robert.

Dyraste föräldrar! Som Robert
lemnat rum för några rader, så
äfven några ord från mig. Min
sjörens² har för mig varit mycket
nyttig och larrik, oaktadt jag
under hela resan² varit mer
eller mindre sjösjuk. Det omedel-

Kernöband den 8 Sept. 1856.

Min käre Pappa!

I går försiggick ordinationen; det var en ovanligt
 vacker dag, en sabbath i naturen. Tidigt på morgonen intogs vi fukost
 tillsammans och vandrade sedan ut till Sabra. Ovanligt mycket folk
 hade samlat sig, äfven från staden, och gudstjensten hade ett särdeles
 behag. Sången ifrån läktaren var så ren och vacker, att man deraf
 fick ett godt intryck, och äfven vår redhare biskop ^{predika} höres man gerna,
 hvad han säger är många gånger godt, och alltid så väl menadt.
 Sedan gudstjensten var till fulla afslutad, ikläddes biskopen sin befunneriga,
 gammalmodigt granna skrud och trädde, åtföljd af präster, och af
 oss fem ordinarier i hvita skjorter, fram för altaret, öppnande arten
 med ett tal, som var särdeles grundligt och sakrikt. Texten
 utgjordes af de orden: "Guds ord är lifvande och skarpare än något
 tweeggadt swärd, och går igenom till dess det åtskiljer själ och and".
 Han framställde deraf huru Guds ord bör vara lifvande i den som
 talar, för att det må intränga i människors hjertan, i själva den
 innersta grund från hvilken tankar och begär uppstå. bad de

unga "ämnessvännerna", såsom han förnare en gång uttryckte sig, ike vara
för snare att på åhörare skjuta skulden för uteblifven frukt af sin predikan,
och alltid predika för sig själfve först, hvar de ville predika för andra.
Sedan några frågor ur handboken blifvit besvarade, aflades tros-
bekännelse och ed; derpå öfverlemnades det så kallade prestbrevet,
mefhaken ikläddes ~~en~~ ^{en} boken lästes öfver hvar och en särskildt.
Detta är uttisan af historien ^{om} af prestögningen; om det inne af saken
har jag ike annat att säga, än att jag känner mig innerligt
höjd med hvad som skett, fri från förra tvifvel. Min mening
är nu att Lanna går några månader för att söka göra bort
Pastoralen med det samma. - Sedan allt var slut i kyrkan, samlades
ett mycket talrikt sällskap till middag hos biskopen; vi sattes till
bords i nära två timmar. Kort efter middagsmåltiden bröts vi
upp, emedan en af kamraterna skulle, ännu samma afton,
med Berzelius afgå till sin station i Umeå.

^{Söndagsmorgonen}
~~Söndagen~~ Det inneliggande brevet till Mamma skrefs på
^{sedan} ~~sedan~~ förrän än vi begäp oss på väg, så att det ike
innehåller någon relation af förloppet vid prestögningen - jag
menar, att Pappa tager ^{med} sig dessa rader till Udden. För öfrigt har
jag endast att begä om de hjertligaste hälsningar till släkten inom och
utom huset från Pappas tillgifne Carl

NEDERKALIN
18 6 5 57

Herr Johan Bergman
Stockholm

6.

Neder Kalix, Pisis' den 23de Maj 1857
Bäste Pappa!

Nu har jag all erkännemot
tagandet af Pappas bref af den 23 April samt
det bifogade brefet från Mamma.
Att de vid denna tidpunkt, såsom alltid
eljest, måste vara kända, behöfves
ej erinras. Jag reste nu med August
förleden Måndag, oaktadt väglaget
var mycket dåligt, för att träffa
Näsby-barnen. De hafva nu så
trepligt, endrögtigt och fridfullt,
att det icke annat kan, än vara
ett nöje att se dem. Annie
har, i min ögon, förkovrat sig
till vissitet och intress. Sålign
bestyr, hvilket är ganska naturligt
att se.

För några timmar har jag
i dag gästet hos Johannes
här ute på Risö, men ämnar
nu begifva mig tillbaka med
Auzaff. - I afseende på mina
angslägentheter har jag i dag intet
att tillägga till hvad förut blifvit
nämndt, och tankarna välla många
färdiga Pappa minner, att ett
bref från mig i Över Tornea hade
innehållit besynnerliga ideer; jag
minnes ej hvad jag skrifvit, men vet
med mig, att jag inte var nöjd med
mina skrifvelser, emedan man inte
kan finna de rätta orden, som uttala
ens hjerta, när man på något sätt
är störd från sin väg; dock tror
jag inte att jag skrifvit det

som varit orätt, om jag kunde
förklara mig, men du minnes
jag ej hvad det kunde vara.

Med anhängen om kelsningar
till Mamma, alla hemmasittande
och den som ihågkomma mig
för denna gång säga
Farväl Pappa

Carl Henrik.

Goda Gubbe!

förut har jag uttömt mina tankar och dagens haändelser till Hendrika, men dock ville jag gärna tala några ord till Dig. Tack för breffvet, men det utlävade breffvet med Berseåius har icke ännu kommit oss tillhanda, tack emellertid därföre.

I dag har Carl hållit Gudstjenst för en uppmärksam och rörd församling här på Björkfors. sedan förrättade han nattvards tjenst med tvenne hustrur den ena sjuk till kropp den andra sjuk till själen och det var godt få vara med på dylika tillfällen, vid hemkomsten döptes ett barn. och dylika förrättningar förefalla här hvarje vecka. det är godt för folket att hafva Präst på stället efter som Haparanda nu hörs varda kommen till Calix skall jag resa dit förat taga emot sakerna med Carl som är min följeslagare. Nu får du blott några tomma rader derföre äfven att jag har brottom, här är främmande några herrar och Anna Törnqvist som kommit förat träffa mig i dag på motgon. Nog måtte vi få taga emot främmande resande då många reser.

hos Carin var jag. och Christin hon befan sig mycket bra så nögd och glad ut samt fetare än förut. Flora lär vara mycket bra emot henne. Här nu mycket stilla, mindre folk än i fjol, men kalt och således sen växtlighet. Lantmetare är och i huset en hygglig ung man en löitenant.

Nu har jag tid att tala något hjerte och tanke tal, utan dig icke taga illa detta. Jag tänker mig så snart komma men vet icke ännu när. Adjö Din Rika.

Björkfors den 29. Juni 1857.

Anna Törnqvist har skickat graflax men för mycket för oss bed Henrika sälja åt Alm ett pund eller hvad hon vill hafva däraf. Någon bit åt fru Lunberg och Brandenburg om du så vill. Man saltet bör väl borttagas så den ej blir för salt.

Henrika fick ej me bref.

Goda Qvällen!

Foot har jag uttomt mina tankar
och dagens handlingar till Hustru, men
dock vill jag gärna tala några ord
till Dig. Tack för brevet, men det ut-
lämnade brevet med Perselius har inte
än nu kommit oss till handa, tack emel-
lertid därför.

I dag har Carl hållit Guds tjänst
för en uppmärksam och rodd församling
här på Björkfors. Sedan för rättade
han nattvards tjent med tvänne hustru
den ena sjuk ^{här kropp} den andra sjuk till sjukhus
och det var godt på vora med på dyli-
ka tillfällen, vid hem komsten döptes
ett barn. och dylika för rätt minger
förefallur har hvarje vecka. Det är
för folket att hafva Guds ord
och på stället.

eftersom Haparenda nu hörs varda
kommer till Galix skule jag resa dit
först taga emot saken med Carl,
som är min följeslagare, nu får
du blott några tomta rader duför
även att jag har brattom, had ar
frammande några herrar och Anna
Törnqvist som kommit för att träffa
mig i jag på någon. Nog måtte
nu få taga emot frammande resande
och iu de många resor.

hos Carin var jag, och Christen hon
befann sig mycket bra så nöjd och
glad ut samt fetare än förr Flora
låg vara mycket bra emot henne.

Här nu mycket stilla, min tre folk
än, god, min kallt och saldes den
värdighet. Läst mestadest ad och i
huset en byggly ung man en
löjtnant.

har jag lid att tala något
nu tänke tal, utan känd
här och

dig inte Toga illa detta.

Jag tänker mig så snart komma
men vet inte än när.

Adjo Din Pika

Björkfors den 29. juni 1847.

Anna Törnqvist har skickat
graf lax men för mycket för oss
bed Henrike sälja åt Alm ett
flund eller hvad hon vill köpa
där. Någon bit åt fruktlund
och Brandenburg om du så vill.
Men sattet för väl bortlagas så den
ej blir för salt.

Henrike fick ej me bref.

typper, jeg blev paa en vis Maade som en Hallerig
som nogen allerværst Speculant hører af hoi for viden
hvad der blev gjort i det sidste Længde der endes, jeg
Længder med en Maade som to efter at jeg havde
for en eller anden vis Appret, og Thallingen for
den en, thi den var som en Løstform - der for viden
der nokken tytt med alle Lydenes Hardel, men der
nogen offor i den anden letolad at ganske højt
igen for alle men som godt for Auktionen
i der Clifuit avendigt højt tyddrife, det var
at det enda kalles sig apper i Paris

Wilsons alle Speculantes som skulle under mange
manad lide hoi af sig at de var retellifone, jeg var
det meget finkstode Europæiske Kriget meget lidet
kortu - det var den samme Armen eller kunde den
indsmalat, at der Wilson var højt til letifilos jeg
i men Speculantes der for sigt de halige for
en lidt forsvare

For skarpfulle Thallinger igen dig, at den som
til du som den Bonen Taktet meget, at for sig for al den
Joseph som igen for da det at hørd at framfær
Hjertlige itekkeviser (thi du for ^{for} det dig Ljefte

Hverken at Bonen at have du at talte lade

Den altid for lunde

for

1859

Chas Norman

Linton

May 8 14 June 1859

Arrived 17 June

Departed 22 June

14 juni 1847

Bröder!

Det är enlyst med den anseende befar jag varit berömt
något en del och af det som varit till: vilken befar,
det som den här lilla församlingen

att de sig likt - men befar det varit på något de samma
dagarna af församlingen som en del - församlingen de
bekommer sin församling

Ungarna till den som den befar ytterligare befar med
den församlingen för församlingen att den så de vilja vänta
församlingen -

Ungarna till den som den befar ytterligare befar med

Den alltid församlingen

Ungarna

Det god som församlingen till den och församlingen, församlingen
den församlingen församlingen, församlingen församlingen församlingen

Det församlingen god som församlingen församlingen församlingen
församlingen församlingen församlingen

Ungarna
församlingen

1860

En storrmant
Linköping Berg 25 Jan 1860

Ankomd 27 Jan.
Besad. 27 Jan.

Resan till
Linköping

1860 27

Bröder!

Täcker för Täljarens dufken. Efter det inkomdigen
de, hafna vi här stigit till på lösta vis att arangera
Mormons Besöksfärdigt. Det, som de gifvit till
Karna att vi ej kunnat ha mer till detta tillfälle,
änkligt vi öfver måjda med de vidtagna
Arangemangerna, vi lade ut inbjudat löse
ifrån eder, men efter ansettida afsläggning
hafna vi lönjat andra på sätt vi hat af att vi
vilde hafna det, synligt som det annars
kanske drage att för långt på tiden innan han
Kunnat bli den lottande karnen - jag nödsk
nära Långfreds ifall vi till sligt och danner ^{i Helsingfors} till oflämna
deltika - till Gertlin på stämme hafna jag offert löse
jente Gudsrikt kart. Ofra som statifirent. Botten
Lietholms dödsfärd - Besöksfärd hafna ständiga
och ständiga anket Maase försiga vid Berg. annars
Tyttare ligga på oflägghet ifrån kyrkan - och som
här lutas vanligen på Loret finkst legruningsfar
märkrets sändebark, hafna vi annat arangera

Lyderis

En Ydun ans Tidtag som du ser af Kortet - jette
hvide Længen udfoldes i dag til Lyttorps den
år af Ek, at hofte vi snart lade Almor - ja
jette hvide Bæd Louis Louis; Hennes jette var
Lungt, at hofte han at lange ventat på
forlossingens stund, ty det Knapelige lident
var under stundom Gamle Jætt, han var någ
at Slippe hviden - Fids at Walsingrove af
Hennes staph - han glæde sig at at hofte - han
anvende at Børn fremfor sig hvilke
han nu hofte det råde -

Spis af alle jette hofte stundom tid
Spis den den stund at Længe

Deri at is stundom

Han

Byden 28 Jætt 1800

Almor

1800
Ati Længe Tidtag hofte jag infat hofte at gæng, at stundom
tids om den du at at den

Brevet afgaaf d.

d. 23 April

af en Lection Para Dorn

1860

Det är bra lyge hrelan mig
hört af mig. I gäner för
mig bösjar mig ibe försammar
få jag ef mera sen med Glas
ogoner. migke tack för
Brevet - Men Tid går nu
med enda Lyseluktning
Om dödens Antomst. måtte
jag skära mig rätt af
Dø,

Gånen kölv ju hä. at förwaga
så jag må mer se. så förve
ord är flut, ja flut.

God. mig gadt kunn om
den eviga salheten.

Så se om jag kan träffa
mina kära släktingar.

Seder. jag. God. gif dem

så gatt som jag önskar.

kälsa dem alla. Gendrick

vet. hvad jag tänker. så

var. Sål. Freda. affred. at

mig. kälsa kära alla.

alla. Eder alla vär

Sophia Clementson

ack, för öfrigh är
alla bra efter som jag
är bra *

nu hör du om min
närvarande lefnad,
håll nu alla de som
komma skag mig -
och bed dem hålla
hå mig med några
bref någung - hålla -
hålla alla - spän den
och och. deras 'Sanna
vår Lycka Glimmteff

Siörkfors d. 29 April 1860

Guds Orden

Tack, ja mycket tack för
brevet. Jag skyndar mig
att besvara, och tillika
saga något om mitt nu-
varande lif. Jag fin-
ner mig på belätna
för det närvarande,
med Guds vilja och
beslut med mig -
och denna min ofäm-
het q. mycket ~~+~~
belätna, på vilka jag
anser, men tid vara
kort här på jorden.

Wider den Weltling haben sie geschrieben -

Gud beredde mig at.
Fugarmot dødens ankomst,
Majus hærtens færd
var god, for uddes
hvi Tychtes hjerne at
levere endte kamp, om at
bättre lif. efter cletta,
och, at hon geet bort
före mig - -

Gud, karlsfyrnertigen
förk mig med lindrig
genom denna världen
ej. Stora maktgangar -
och, ej, för många som
ej. jag själv förvillat.
at deg fækt. och, de
denne

Jag kan nu ej säga
jälfsdage, när mig ser
vile ej, heller kære,
nog kan jag förskott at
Hogun af Isbæls Tiden
skulle komme til mig,
men jeg är smaat redd,
och fælder, wægen ej
mina årh, säga mig
de är ej många - ja
at nu, hvi de om
mit nuva vande til.
Hond, at dig, och, de
dina fækt, gamle
abtona och en Bega cetyra
met dagt-gu. Lald.

Björkpro d. 4 Maj

Min kärle Bos

Jom jag Grände i sista Skrif-
orh Namn om, en mig, en An-
ge lägen Jak; skulle det
vara Anleget, och kunna
I en väd af samma
Jost Japeter, som äro här
uti Swann Kamrar, Gräs, och
reita sanghon, en af min
Jegon hade ju ett en lathande
Bettat uti Kammarer, när
höhet, som affskott, några
Jleichen för på väggens
Om det kan Ias, utan Irt
Befvär ja war af den god-
het och kemta mig den i
Jommar - Med vänstap och
Och tving är din väns
hälsa de dina - och flackinge
Sophia Amenskoff

1860

et Norrmann
By 23 Maj 1860

Centom 25 Maj
Depois 25 Maj

Bordeaux

Ulysses tack för din skrifvelse - jag ser dock att du är ofläm-
mades från jag med vilghelms kulturen, jag stände just
de många som skrevs om att de skulle just höft att höft
kulturen var ej varit att utbåne bröda med den offan, men
som hon färdels omis att för vilghelms skuld de - Men
fäst för sin varan skifet mitt minde de tages referen den
men att den ej hjälps, ty skulle jag kunnat se med skuld
de jag ut kan utarit jag offan fästare jag kunnat föreläsa
Japaner afnåmare af apa vider det ut kunnat, hvilket jag
ingalunda vore skuld med, jag var just i sänder med tages
för lättnad de kapten Elbunt som ofen var omländ kunnat föreläsa
som tages om kulturen offan de de hade min af gästapp nys
skriftt men skulle att de i apa tages

jag var på en enda dag öfver i Stockholm som du var ut af
har jag varit så vilig som tages jag för kunnat men kunnat
omöjligt dedera, jag led dock framför min lufat
hvilket jag kunnat hon varit god utbåne
Många kunnat i sin of föreläsa på var till dig
afnå som den -

Den Lär
et Norrmann

By 23 Maj 1860

Hand skrifvelsen - Norrmann
den 23 Maj 1860

19
Näsby d. 14 Juni. 1860

Goda Gubbe!

i går afton slutade jag sjöresan. klockan efter 7. när vi kom inom Torneå Sjärsård mötte oss kalla vindar, fartyget ankrade långt från stranden, och tårar tvingade anblicken af den ödsliga stranden, där jag med forskande ögon sökte mina Barn, jag frågade? hvarföre? skall jag resa denna långa väg, till hårdt klimat, och som det då syntes, ödsligt land, förat uppsöka deras bostäder, och när jag kom till stranden med en ganska obehagelig uppfart, mötte mig en gosse som sade sig hafva hästar och vagn förat afhämta mig, och att hans Patron som var vår August har på den strand väntat nära ett dygn sofvit i vagnen öfver natten och af rest på morgonen med en annan till Björkfors utan mat och utan kaffe. jag glömde nämde att en obekant Herre hadde uppdrag att komma till fartyget och underrätta om hästar och August väntan. Sedan gick allt bra. på sällvis vilade jag några timmar och kom till Björkfors när en del drack kaffe, och andra lågo ännu. Det är dock en sjön stund, då man kommer och af alla blifver motagen med glada blickar och kärleks armar, Barnen, de älskliga barn, ville bara omfamna och kyssa, så jag hadde svårt att slita mig ifrån dem, de kände igen mig och Johan frågade efter farfar om han kommer och hvarföre han ej kommer.

Som vi ätit och hämtat oss litet, reste August, jag och Carl till Calix med vagn, August körde, och här på Näsbyn är det öfverrasskande att se rum och trädgård i ordning med sina förnödenheter. Men Robert hostar mycket och är mager. Det är skönt att se dessa tre bröder tillsammans, äfven bundna med förtroendets och ett sant kärleks band. Anni, Denna trefliga Matmor sitter och syr sina små mössor.

Gossarna frågar, fråga på fråga, hvarföre fartygen icke

förut afrest från Stockholm, emedan hit kommit en mängd fartyg
förat lasta, och ingen is har på läng höras utaf. Men huru kan man
veta det i Stockholm.

Anni ber helsa så mycket.

Anni ber med första att få en flaska olja åt Robert eme-
dan han är bättre då han har olja. Skicka med första till Calix.

Carl vill nu mycket gärna blifva Präst i Stockholm, helst
hos Sjöding, om det ej är för sent. låt oss veta därom med första.

Nu reste August och Robert till Risö. Posten skall afsän-
das.

Adjö din Rika. den 19. Juni.

Avskrift i 2 ex. Originalen hos Amalia Bergmans sterbhus.
E.L.W. Bergman maj 1930.

Wasky 24 Aug

Goda Qvabbe!

i går afton slutade jag sjöresan klor
kan efter 7. när vi kom inom
Tornea Sjögård mötte oss kalla vin
dar, fartyget ankrade långt från stran
den, och tarar tvingade an bliten af
den ödsliga stranden, där jag med
förskande ögon sökte mina Barn,
jag frågade: hvarför? skalle jag resa
denne långa väg, till hårdt klimat,
och som det så syntes, ödsligt land,
för att träffa uppsöka deras bostäder,
och när jag kom till stranden en
genska obekvämlig uppfart, mötte mig
en gosse som sade sig hafva hästar
och vagn för att afhämta mig, och att
hans Patron som var vår öfverste her
på den strand väntat oss ett dygn
sedan i vagnen öfver natten och af
rost på morgonen med en annan

Uti Björkfors utan mat och utan
kaffe, jag glömde nämna att en
obekant Herre hadde uppdrag att komma
till fartyget och underrätta om hästar
och August väntan. Sedan gick allt bra
på så vis vilade jag några timmar
och kom till Björkfors när en del
drack kaffe, och andra lägo änne.
Det ^{är} dock en sön stund, då man
kommer och af alla blifver motagen
med glada blitar och kärleks armar.
Barnen; de älskliga barn, ville bara
omfamna och kyssa, så jag hadde svårt
att slita mig ifrån dem, de kände
igen mig och Johan frågade efter
farfar om han kommer och hur
före han ej kommer.

Som vi åtitt och hämtat oss litet,
reste August, jag och Carl till Felix
med vagn, August körde, och hade
på Håstbyn ad. det öfver oss kunde
att se rum och trädgård i ordning.
och med sinas förnödenheter. Men

Robert hostar mycket och ad mager.
Det är skönt att se dessa tre bröder
tillsammans, äfven bundna med för
Troendets och ett sant kärleks band.

Anni, denna trefliga mat mor
sitter och segr sina små mässor.

Gossarna frågar, fråga på fråga,
hvarföre fartygen inte förut afrest från
Stockholm, emedan hit kommit en
många fartyg förut lasta, och ingen is
har på länge höras utaf. Men huru
kan man veta det i Stockholm.

Anni be hälsar så mycket.

Anni be att få med första en flaska
olja åt Robert emedan han ad bättre
då han har olja. Skicka med första
till Felix.

Carl vill nu mycket gärna blifva
Präst i Stockholm, helst hos Sjööding.
Om det är för sent. låt oss veta derom
med första.

Nu reste August, och Robert till
Rissö. Pastur skall afsändas.
Adjo din Pika. den 19. Juni.

Goda Gubbe!

Ännu skrifver jag från Björkford af monga skäl; Carl ville vänta svar från Härnösand på sin inlaga, det har ännu inte kommit, så måste vi ännu resa till Calix emedan Robert är skral i sitt bröst Lina här är ännu frisk, åter till en liten tid.

August stackare får nu i 3 dagar öfva sig i advokatyran bland elaka menniskor.

Årsväxten ser tämmeligen bra ut säga de. varmt och regn har denna tid omväxlat...

Det lär vara tvenne byttor lax skickat med detta fartyg emedan jag glömde bort, att jag beställt af Anna Törnqvist, men det behöfves nog för vårt hus håll, annast vill Alm vist gärna köpa den ena i fall det är till öfver lopps.

Få nu se huru det blir med August och hans Stockholm resa, måtte Gud få råda öfver våra yttre ställningar äfven, så går det bra, huru som helst det sker.

Nu skall det väl snart blifva hem resa för oss, men man hvet icke hvad nästa dag med sig har.

Helsa de mina i hemmet jag skrifver ej mera till dem

Din Rika

Björkfors den 22. Juli. 1860

Godnatt Gubbe!

Ännu skrifver jag från Björkfors,
af många skal. Carl vill vänta
svar från Hérnäsand på sin inläga,
det ännu inte kommit, så måste
vi ännu resa till Falun emellan
Robert och skral i sitt bröst, Lina
har en ännu frisk, åter till en
liten tid.

August ståtare för nu i 3. dagar
öfva sig i advokatur bland elaka
Menniskor.

Års växten ser tåmligen
bra ut såga de. Varmt och regn
har denna tid omväxlat.

Det lär vara tvinnu byttor
lax skickat med detta fortygg
emedan jag glömde bort, att jag
beställt af Anna Törnqvist, men
det behöfves nog för vårt hus till,
annars vill Alm vist gärna
köpa den ena i fall det är till
öfver löppis.

Få nu se huru det blir
med August och hans Stockholm
resa, måtte Gud få råda öfver
våra yttre ställningar öfver, så
går det bra, huru som helst
det sker,

Man skall så väl snart blifva
hem resa för oss, men man tror
icke had nästa dag med sig

har.

Hälsn de mina i hemmet
jag skrifver y' mera till dem

Din Rika,

Björkfors den 22. Juli

Sju timmar i veckan tager jag i framtids
syskon. På qvällarne efter måltiden kl. 6
äro wi tillsammans i förmaket, hvilket är
ganska treffligt.

Men nu farväl. Tankarne på Eder dyra
föräldrar & hem äro nära beslagade med tårar,
och hos eder

Emil

Lausanne Madame Gaudin au petit
château den 29 Januari 1861.

Dyra Föräldrar!

Innerlig tack för Eder bref af den 16de,
som jag fick mottaga i Neuchâtel. Efter
2de veckor för jag dit i Lördags och stannade
öfver Söndagen hos Thomas & tante Emma
samt återwände på Måndagsmorgonen.
Kanhända stycken, att det war öfverflödigt
men när jag far till Neuchâtel så far
jag nästan som hem. - Jag bor på ett
utmärkt bra ställe, men hwad hem-
känsla beträffar är det allt skilnad
mellan Neuchâtel och här

För wexeln på Paris 400 fr far jag mycket
tacks. Den 16 Februari behöfde jag, så att
jag skall spara till närmare den tiden
med försäljningen, enligt Pappas önskan.

Äfwen har jag fått i updrag att tacka
för tante Emmas bref med inneliggande
vexel. Så snart hon kan skäu hon
skrifwa, men nu kan hon ej ty hon
har sjukt i sitt hem. Hon beder mig
ständigt ej glömma hennes hjertliga
helsningar till Eder. I hvilka hufven
samt Gussman Thomas instamma.

Som jag redan i mitt föra bref nämnde
följde den faderliga wännen herr Thomas
mig hit och Gussman packade ner i min
kappsäck en butelj rödt win samt Peppark.
Nu när jag war på besök fick jag omöjligt
gåra utan att taga åter en rödt win butelj.
Men det förmåsta är ändå deras hjertlig-
het och att man känner att man är dem
verkligt kär. När jag för gaf jag Thomas
en lampa / mycket wacker ty de woro deraf
i behof. Den kostade 22 francs.

Mamma talade om att ni hade wa-
rit i bönerna. Jag war äfwen 5 gånger.
Här begäde de kl. 12 middagen. Samt
woro mycket wackra och lifliga. Jag
förstog ej allt, men temligen.

Jag skall wäl äfwen tala om wädersken
här. 4 dagar hafwa wi hafwit mycket warm
samt sol hela dagarne. Det har warit ut-
märkt wacker. Wi måste nu tända ljus
här kl. 1/2 6 för att se läsa.

Hur är det derhemma? Skall det blifwa krig
Här får man se så litet, men af det lilla jag
har läst talas det ej om annat än en af-
gjordt krig. arma Sverige!

Hur länge tycker Pappa att jag kan få
stanna ute?

I dag war jag första gången 3/4 timma
på Lazarettet för att följa med den kirurgiska
läkaren. Jag har ej funnit något annat. Jag
förstår på långt när ej allt, men det är dock
någon ting, som man ser hur de göra.

För mig är det ej wärdt att tala om
städerna, ty det kan ^{bröderna} ~~gossarna~~ der hemma
Jag måste endast nämna, att Lausanne
är en mycket märkwärdig stad, man måste
endera gå uppför eller utför.

Helsa alla syskonen, Morbror, samt öfwig
bekanta. Annie tycker jag kunde skrifwa
någon gång. Tacka äfwen Rosali för hennes bref

Lausanne den 13 Februari 1861.

för oss. Det förstnämnda är hon mycket snäll i
vidare mycket tillräckligt med mat, samt
slutligen det bästa, ett utmärkt treffligt rum
med en grön utsigt öfver staden Lausanne
Genever sjön samt Alperna.

Jag tager sju timmar i veckan i fransys-
ka. Misserligen tycker jag mig här förtäro lära
fransyskan, men det var bra att få grunden
i Neuchâtel, ty jag har alltså ännu mycket svårt
här med min lärare, ty jag förstår ej allt.

Wilhelms utlofwade bref, som han skulle skrif-
wa från Upsala måtte hafwa dockat in, om
Pappa wille wara snäll och påminna honom
derom när Pappa skrifwer samt helsa honom.
äfwensom alla andra deribland främst Mamma
morbror syskonen samt Ossbahrns med ff. wänner
och bekanta. Hanna, Berg Swedelinson. ff.

Mycket hjertlig tack för Pappas redogörelse
öfver fartygena. Det är mycket roligt att få
höra hwarest de äro och att Gud så nådigt
bewarar dem.

Färuålåskade Pappa — Pappas & Mammans
Emil

Annie kan ju skrifwa någon gång

Innerligt ålskade Pappa!

För Pappas kärkomna bref af den 28 Januari
gav jag så hjertligt tacka. Jag fick mottaga
det lördagen den 10.

I Fredags den 8. sålde jag vaxeln för 398 frs.

I mitt förra bref nämnde jag om, att jag
skulle börja följa Läkarens besök wid Laga-
reket. Jag tänkte dels derigenom blifwa be-
kant med unga män samt med dem
komma i samtal, äfwensom, att hafwa nå-
gon viss sysselsättning hwarje dag. Men efter
att hafwa gått der 1½ vecka har jag nu slutat
ty jag har ej funnit hwarken nytta på
ena ej heller på andra sättet, ty det är ej
flera än hufvud läkaren och underläkaren
så att det blef ej några bekanskap, wi-
dare blef det ej något göra, ty jag fick ej
tillstånd att gå wid någon annan tid, än

wid öfwerläkarens morgontbesök och han stannade endast wid de mest sjuka, som på ett eller annat sätt skulle offereras. I utbyle tänker jag följa en ung professor i botanik, som bor i samma familj, på hans utflygter åt landet. Ännu har jag ej varit mer än en gång men ju mera war ju oftare. Han är mycket språksam. så att på samtalsämne lider han alldrig nöd. Jag har redan funnit Guldoiswor. Vi hafwa en och annan dag den andra härligaste wärldluft, den är så stark så att jag som är öfwan swettas bara jag skall gå en liten bit, men wanligtvis är hela staden Lausanne inhöljd i en tjock tung dimma nedstämmande dimma. Jag bor så högt uppe så att mångengång staden kan wara audelad inhöljd i dimma och ej synas det minsta, men wäl kullarne och husen, som hafwa ligger på samma höjd som jag bor hafwa solken och uppspira ur ett molnhafl.

De twenne sista söndagarne woro de första predikningarne, som jag kunde följa med och kan säga att jag förstog allt, nog war det mång

ord, som jag ej förstog, men jag fick dock ett helt sammanhang, hwilket war mycket roligt. Eljest har det allt varit mycket tungt den sednare tiden, men dimman in werkar öfwen mycket på att nedstämma sinnet. I kunnen ej föreställa eder hvad det är att hafwa dimma wecka ut och wecka in. I dag har det snöslaskat.

Förtät att jag har dröjt hela twenne veckor, att skrifwa, men det har gått på wiss sätt sin jomna gång med, att läsa franska, tala samt höra franska och tänka på hemmet. Det ej så att jag önskar wara hemma i dess ställe är jag så glad och tacksam, att jag får wara ute och lära så mycket jag kan hinna af fransyskan. Nog är det tunga stunder ja öfwen dagar, men det kan ej hjälpas.

Som jag redan har nämnt i mitt förra bref så när jag skulle flytta från Monsieur Thomas så kunde jag gerna ej på ett bättre ställe än detta, ty jag har på aut wis bra sällskap ständigt tillreds att prata. En öfars dotter i huset, som om qvällarne spelar samt sjunger

ningar och jag skrattar med churn
itland jag emobors just ej är skratt-
lysten.

Många helningar till Morbror, sysskoner
& vänner från
Pappas Emil

Lausanne

Madame Gaudin au petit château
den 15 Mars 1861.

Dyra Pappa!

I går afton fick jag mottaga
Pappas kärkomna bref af den 6 mars.
Mycken tack för inbjudningen.
Mig tyckes det nu, när jag nogare
har tänkt efter, att jag hieldre ifall
Pappa skulle tillåta det skulle stanna
en par månader längre vid min
fransyska, ty om jag jemför mig
Gustaf Wilhelm, som hade läst
så mycket hemma fransyska
och sedan vorat här, tror jag, i de
franskutande trakterna, och lik-
wist yttrade Wilhelm, troligen my-
cket sammt, när han kom hem, att
han ej war fullkomlig i franska.
Den fullkomligheten, som Wilhelm då

mente, kan jag ej upphinna, men dock
i det närmsta den, som Gossarne hade
när de kommo hem, och för att komma
dertill tror jag mig behöfwa godt twen-
ne månader mer än hvad jag förut
nämnt, så att jag skulle i slutet
af Augusti börja tänka på resan till
hemmet. Förståt älskade pappa om jag
begär för mycket. Jag skulle ej hafwa
tröas det, ehuru alla wänner Thomas,
tante Emmas samt min franska lärare
har rådt mig dertill, ifall Pappa ej
hade kommit med förslaget om
Engelska resan, hvilken jag skulle
afstå mot att blifwa säkrare i fran-
syskan. Jag längtar mycket efter swar
hur Pappa tänker och hur Pappa är nöjd
med mig i det härfallet.

Pappa frågar mig om jag har något
tillfälle, att tala Engelska. Ja nog
skulle jag hafwa med en Engelsk
enkefru här, som ej kan fransyska och
hvilken äfwen ställer en och annan fråga
till mig, hvilken jag efter bästa förmåga

beswarar, men om jag börjar tänka
på Engelska så blir det lätt en förbistring
hos mig. Så att jag swarar endast när
hon frågar. — Nog skrifwer jag mycket
fransyska det är mest genom skrifning
jag har lärt mig det jag nu kan.

Som jag wist redan har nämnt för
minn Morman en Dansk tidning,
hwar dag, så att wi få se ibland ett
och annat från våra hemland. Ibland
annat äfwen förökningen af Prinsar.

Wi hade en herrlig wär för en vecka
sedan, men så kom, som wi wilja
hoppas för sista gången ett riktigt win-
ter rusk, hvilket likwäl nu är utbytt
mot solken med dock temmeligen
frisk luft. Jag får ännu lof att elda
i mitt rum.

Pappas bref af den 25 förra måna-
den inneslutande wexeln 1892. 92:
har jag riktigt erhållit och har redan
derom nämnt i mitt bref af den 6 D.
som jag hoppas Pappa har mottaget.
Min kassa räcker till den 15 de.
Jag pratar och de skratta åt minna

Jungfru Ålbergs plåster. Glöm ej helsa henne.
Jag sjelf mår mycket bra, men går i ett
ständigt sweetbad. Vi hafwa mycket wacker
wäder, samt ängarne alldeles betäckta af en
mångt olika blommor. Bladen på träderna
spricka och äro redan på en del utspruckna
så att det begynner wara mycket wacker här.
När jag sist war i Neuchâtel för twee
veckor sedan på Ellen Fribergs kläff bröllof
bad tante Emma samt familjen Thomas
om sina hjertliga helsningar till Eder.
Annu engång mycken tack för Pappas
Mammās kära bref samt för Pappas kära
porträtt. Många helsningar till Morbror,
systeronen, barnena (Ossbärs, Lindströms tante
Lottas m. ff. Hanna, Swedelius Berg
Farwår älskade Pappas mamma weren
mest helsade af Eder
Emil.

Sausanne
Madame Gaudin au petit
Château den 15 April 1840
Bekom — 22 —
Besv. — Id —

Dyra Föräldrar!

Edra båda bref har jag mottagit
De woro af den 4. 5 April. Huru kärv-
komna de woro, kan jag ej säga Eder. Jag
har läst dem om och om. Mycken hjertlig
tack för dem, samt för Pappas utmärkt
wäl lyckade porträtt, som jag stund
efters annan betraktar. Mina twee
sista bref woro mycket små och innehålls
toma, som troligen är gallet med de flesta
af mina bref; jag tröstar mig med, att
gossarnens bref från utlandet ej woro stort
större. Jag huder till, men de blifwa au-
tid lika wärdelösa och endast afhand-
lande mina egna behof. Hvad som
mest roar Eder att höra. nemf. Huru det
går för mig med franskan? Nog bör-
jar jag nu kunna prata hwardagsprat

churu jag ännu gifwer ämne till allmänt
nöje genom mina roliga uttryck. Jag tager
skeden i wackra hand samt skrattar med
och då nedslår det mig ej så mycket, utan
jag fortsätter efter bästa förmåga. Men hvad
som angår skrifning och läsning fattas
ännu mycket. Jag hoppas Pappa har
mottagit mitt sista brev i hvilket jag er-
kände mottagandet af Pappas belön² 500 fr.
Hvilken jag nu har sålt.

Jag kommer denna gång afwen med en begär²
nemf. Att få återvända till den kära familjen
Thomas i Neuchâtel. Det förmåmsta hindret
mot återvändandet dit nemf. tante Emma med
sin svenska koloni, blifwer undröjd. Ty hon
skall flytta uppåt Bergena de första dagar-
ne af Juni och jag skulle wara mycket
glad om jag då wid deras bortflyttande
kunde få återvända till mitt kära Gubbe
Thomas, samt afwen föröfwrigt till Neuchâtel.
Mitt wistande nu hos Thomas skulle
blifwa nyttigare än förra gången derigenom
att Gubben kunde gifwa lectioner sjelf emedan
jag kan dertill tillräckligt fransyska.
Gubben Thomas har alltid något nyttigt
och underhållande ämne att tala om, hvilket

fattas mig der jag nu är, wissertligen är det
ej brist på samtal, men wanligtvis äro de
endast dag- och familjehistorier, hwilket
i längden blifwer långtråkigt, allra hålls
när man ej är så mycket intresserad af deras
familjer. De göra i allmänhet en grufsig
wigst af smäsaker. Vi äro förtillfätlit
i fransman & Engelsmän i Engelska Norrman
& Svensk så att man löper fara af språkförbistring.
Jag nämner ännu en gång, att det förmåmsta
hindret nemf. Svenska koloniens granskning kom-
mer, att blifwa undanröjd genom deras bort-
flyttning och jag beder ej om, att få flytta dit
förrän de äro bortflyttade. Ifall föräldrarne
skulle tillåta mig få tillbringa återstoden
af mitt wistande i Schweitz hos Thomas
skulle jag wara mycket glad.

Att träffa August skall blifwa mycket roligt,
men jag har ett wist mistroende till, att han
skall komma, ty han har den ena året ef-
ter det andra tänkt resa, men det ej blifwit af.
Dessa dagar har jag fått uppfreska minnet
af att sköta sjuka fingrar. Min landsman
Norrmannen har mycket onelt i ett finger,
hwilket jag hidtills har skött, samt lyckats
bra men mycket saknar jag min oförlidneliga

mig tacksam mot Eder. Det är få, som
Herren har gifvit ett sådant förstånd.
Endast jag nog kunde tacka honom
derför, men deri är jag swag som i myn-
ket annat. Farväl! Helsa innerligen
alla. Lyster Henrika och broder Paul från
Pappas & Mammans
Emil.

Lausanne

Madame Gaudin

au petit château den 4 Maj 1861.

Älskade Pappa!

Detta bref måste jag börja med,
att bedja om förlåtelse för min långa
tystnad, men som jag begagnat mig
af Pappas godhetsfulla tillbud att få
följa August till Paris, så hoppas jag
att Pappa har förmodat orsaken, om-
ligen, att jag från morgonen till qvällen
war på gatorna och betraktade det
stora skådespelet, när jag kom hem
där jag vanligtvis mycket trött så att
det ej blef något brefskrifwande. Mycken
hjärtlig tack för resan till Paris. Hade

jag kommit dit för första gången
ensamman. skulle jag wist blifwit
yr i hufvudet och ej wetat hwarät jag
skulle styra mina steg. — Bland
annat så hade wi äfwen den föv-
mänen, att se kejsaren, hans gumät
och son på mycket nära håll efter
en *revue* af 12 à 15,000 man kavaleri
i Boulogner skogen. Jag hade in-
billat mig, att en så stor och beryktad
man skulle äfwen i sitt yttre wara
framstående, men deri hade jag tag-
git fullkomligt miste, ty han hade ej
något stor-artadt hwarken i sitt utse-
ende ej heller i sin hållning. Så tror
jag det finnes, som kunna jämföras till ut-
seendet och hållning med vår konung.

Mycken hjertlig tack för Pappas
kärkomna brev af den 22 April. Med

glädje ser jag deraf, att Pappa låter
mig återvända till Thomas i Neu-
châtel. Den 16 Maj är min månad
slut här i Lausanne. Samma dag
flyttar äfwen tanke Emma till byn
hwarest hon skall bo under sommaren
Så att swaret på detta brev får jag
mottaga under adr. Mr. Thomas

rue du château Neuchâtel.

Min kassa räcker till den 1 July. Af
August fick jag 100 francs af hvilka jag
betalte min ^{bontresa} rakning i Paris efter Augusts
samt min hemresa nej återresa till Lau-
Många hjertliga helningar till Mamma
Morbror, syskonen samt wänner² bekanta
Kapten Romare J.P. war snäll och skref ett
brev till mig från Antwerpen. När han kommer
hem war snäll och helsa honom.
Älskade föräldrar! Mätte jag kunne få wis-

Älskade Gubbe! Som jag nu är på Dalarö i Tältet, och har god tid, så skrifver jag några rader äfven till Norrland, (jag har nu slutat mitt långa bref till Emil) ehuru väl du nyss reste ifrån oss. Carl bor itältet natt som dag, Henrika bör mycket väl och trefligt till, så jag tycker detta bör tagas äfven för nästa sommar äfven, alltid är det någon af den stora familjen som kan behöfva det, det är godt att se det enfalldiga landt lifvet, här bor fiskare ikring på helt små jord torfor, och små koiJOR, och samtala på morgonen med hvaran då de gå ut på sina gårdar, mest om sin fisk. Lifvet kan på monga sätt genomvandras, så yttre som i inre. Men hvarföre menskan sträfvat efter mångfalden då hon kan hafva det så mycket lättare i enfalden. Jag har hafvit en god säng i köket, och Carl i Tältet, ehuru väl det smått rägnat. Vi tänka fara in om lördagen emedan Carl skall predika i Danviken om söndag.

Vårt husbonde folk anses på denna ordt som härskap, men krypa sjelfva på en vinn, på en trappa från den sållika utbyggnaden som utgör förstuga. För sina husgeråd hafva spikar på husväggens yttre sida, emedan ingen skall stjåla härstädes. Alm, som man vet, alltid är utrustad med mångahanda, står dock hans bohag öppet i tältet, så kläder som annat när han är i Stockholm, och ingen tager något. jag har sofvit i köket, allt är utmärkt pråpert, och snyggt härstädes, men icke har man just sömn första natten.

Hvad är allt på jorden? det vi så pjoldra om, icke för annat än att vi måtte vinna himmelen, det är meningen, det är meningen med vår Faders där uppe, handlingar med oss. O! måtte vi så vandra att målet må vinnas, måtte vi bedja, och kämpa oss lösa hjertat löst från det yttre så det andeliga för blifva af större xi vikt, det består evigt, detta synliga förgås, som maten vi äta,

af menneske hand, och många
sorter foglar lata blanda, kråkor
tygs to här.

Blif ej ledsen om brevet för-
faller långt. jag har så god tid
och lust att samtala, kan ner mig
tacksamt för allt godt.

Hilsa Carolina August från mig,
och till barnen. lat veta när
du tänker hem.

Den Rika

Dalarö den 6. Jul 1861.

Carl och Henrika hälsar
till sin Pappa.

Älskade Gubbe! Som jag
nu är på Dalarö i Tältet och
har god tid, så skrifver jag några
rader äfven till Norrland (jag har
nu slutat mitt långa brev till
Emil) ehuru väl du nyss reste
ifrån oss. Carl bor i tältet natt,
som dag, Henrika bor myket väl
och trefligt till, så jag tycker detta
bör tagas äfven för nästa sommar
äfven, alltid är det någon af den
stora familjen som kan behöfva
det, det är godt att se det infall-
iga landet lifvit, här bor fiskare i
kring på helt små jord torfor, och
små köjor, och samtala på morgon
med hvaran så gå ut på sina gårdar
mert om sin fisk. Lifvit kan på
många sätt genom vandra, så yttre
som i inre. Men därför men kan

Sträfvat efter möngebalden då hon
kan hafva det så mycket lättare
i en falden. Jag har hafvit en god
säng i köket, och Carl i Tältet, chu-
ru väl det smält regnat. Vi tänka
bara in om lördagens emedan Carl
skall predika i Danviken om söndag.

Vårt hus bonde folk anses på denna
odd som härskap, men kryssa själfva
på en vinn, på en trappa från den sålv-
like utbyggnaden som utgör förestuga, sina
husgeråd hafva spridas för på hus väggens
yttre sida, emedan ingen skall sjåla
härstädes, Alm som man vet, alltid
är utrustad med möngakanda, stäv,
dock hans bohag öppet i Tältet så
kläder som annat när han är i slök
holm, och ingen tager något. Jag har
sofvit i köket, allt är utmärkt prysert,
och snyggt härstädes, men icke har man
jüst som en födota natten.

Hvad är allt på jorden? Det vi så
piolera om, icke för annat än att
vi måtte vinna himmelen, det är

meningen, det är meningen med
vår Faders där uppe, handlingar
med oss, Q. måtte vi så vandra att
målet må vinnas, måtte vi bedja,
och kämpa och oss lösa, hjertat
löst från det yttre så det andeliga
får blifva af större vikt, det bister
evigt, detta synliga fölga, som
maten vi äta, hvad hafva vi,
då gvar på slutet, om vårt hjerta
hafver med vår väksamhet fast-
växt, vid detta följande. ~~Vi~~ min-
dre vi aikte detta, och oss själfva,
ju luckligare äro vi redan här.

Vi äter till annat. Man måste se
verlden i kring sig förat kunna
rätt vara tacksam för allt det goda
man har, äfven i Werlden, och
sedan hoppet om ett evigt lif hos
Gud, Nog hafva vi anledning att
glädjas, om vi kunna med vårt
hjerta höra Herren till, hvilkens
all gäfvat är. Nu sitter jag rätt
i naturen, allt i kring här föga spår

7
Stamt huru det blir beslutat
för henne, och öfver dem,
Lina sans något med det hon
stannade hemma, lagas sig i ordning
till den andra sorts resa. Robert är
som vanligt. och Alms är än-
nu inte hem-komna från Dulastu.
Mig synes det vara mycket länge
sedan du reste, dock ad det g. meren
2. veckor och 2 dagar. hvarfor skrif
ov g. David som nog tyktes hafva
tid. Halsa honom.
Min styl ad keen jag ser illa
utan glas ögon, och har än nu
Bef. kunnat vänja mig vid dem.

Halsa massbarna. Wilhelm
kommer g. än nu, således hafva vi
att vänta alla de våra på samma
tid, Gode vare det om Anna Semelius
än nu skulle sätta en halftusna
god lax af denna ad g. stort gvar.

1861 ca 8
Älskade och goda Qvinnor!
jag har g. fått någon rad af
Dig än nu, inte heller Lina af
August. blott det första. Vi måtte
hafva mycket göra.

i dag skule gossarna på
Rosali Thunbergs begroafning,
och lifvit i hemmet g. för sig
utan synnerliga förändringar.

Hätt står öfverat utom i anseende
till de många brädskutor som kom
mo på engång.

En sak ad mig litet oroande
och det ad Augustas Bostoms
bekymmer, hon kom från Staden
igår och yttrade sine tankar,
Hon sade sin stels ring vara
svår i sin övisheten om sin fram

Liå emedan Roberts ike heller
anser sig behöfva henne längre
än till hösten, och vi har det
nu bra med Erika, om hon
viste bestämt om ej Sallström kom
mer hit i höst så skulle hon
söka sig kondition hvitket
nog kan blifva snart att få lamp
lig, och bliv ej giftermålet i höst
tager hon det som en skild mas
sa hvitken hon lägges på våra
Herrar xx. Nog få vi åtminsta
nu tänka på hennes framtid,
ett nytt bekymmer. Auguste
är nu ganska van vid huskale
(god och snäll som vi alla vita)
(kanske mer än de flesta som
gifta sig, äfvon, där uppe, blott
hon får sitt eget, efter det nu

har varit
relan Tvenne ja kanske tre år
hon varit förlovad, och så
ledes gått med dessa tankar,
var nu god och god hvad du
kan, för dem, Skulle nu ej dessa
ordentliga och goda meniska
få så väl sitt behöfliga bröd
som så många andra som
gifta sig, för hvitken det ser
sämre ut. Åtminstone måste
något bestämmas, efter det
nu beror uppyrä dig och Thyras
så de förtä sitt öde. Åtmin
stone bör Sallström om möjligt
få resa hit i höst, ty det passar
mindre att hon reser dit.
Auguste säger att chura snart det
vore, så ville hon böja sig och bli
va nöjd om och hon nu på
annat sätt måste ställa för sin
framtid, bara hon får veta be

1861, ca 8
Älskade och goda Gubbe!

jag har ej fått någon rad af Dig ännu, icke heller Lina af August blott det första . Ni måtte hafva mycket göra.

i dag skall gossarn på Rosali Thunbergs begrafning och lif vet i hemmet går för sig utan synnerliga förändringar. Höett står obergat i anseende tillde monga bräd skutor som kommo på en gång.

En sak är mig litet oroande och det är Augusta Boströms bekymmer, hon kom från staden i går och yttrade sina tankar. Hon sade sin ställning vara svår i sin ovissheten om sin framtid emedan Roberts icke heller anser sig behöfva henne längre än till hösten, och vi har det nu bra med Erika, om hon viste bestämt om ej Sällström kommer hit i höst så skulle hon söka sig kondition hvilket nog kan blifva svårt att få en lämplig, och blir ej giftermålet i höst tager hon det som en skilsmässa hvilken hon lägger på våra Herrar. Nog få vi åtminstone tänka på hennes framtid. ett nytt bekymmer. Augusta är nu ganske van vid hus håll (god och snäll som vi alla veta) kanske mer en de flesta som gifta sig, äfven, där uppe, blott hon får sitt eget, efter det nu redan har varit tvenne ja kanske tre år hon varit förlåfvad, och således gått med dessa tankar. Var nu god och gör hvad du kan, för dem. Skulle nu ej dessa ordentliga och goda meniskor få så väl sit behöfliga bröd som så monga andra som gifta sig, för hvilka det ser sämre ut. Åtminstone måtte något bestämmas, efter det nu beror uppå Dig och August, så de veta sitt öde. Åtminstone bör Sällström om möjligt få resa hit i höst, ty det passar mindre att hon reser dit. Augusta säger att ehuru svårt det vore, så vill hon böja sig och blifva nöjd om dock hon nu på annat sätt måste ställa för sin framtid, bara hon får veta bestämt huru det blir beslutat för henne och öfver dem.

Lina suns nögd med det hon stannade hemma, lagar sig i

ordning till den andra sorts resa. Robert är som vanligt och Alms är ännu icke hem komna från Dalarna. Mig synes det vara mycket länge sedan de reste, dock är det ej mer en 2. veckor och 2. dagar. hvarföre skrifver ej David som nog tyckes hafva tid. helsa honom.

Min styl är klen jag ser illa utan glasögon, och har ännu ej ~~kommit~~ kunnat vänja mig vid dem.

Helsa mosstrarna. Wilhelm kommer ej ännu, således hafva vi att vänta alla de våra på samma tid. Godt vore det om Anna Simelius ännu skulle salta en half tunna god lax af denna är ej stort kvar.

En hjertlig hälsning från din Gumma H:

Carl helsar till Pappa.

Brän upp detta.

Avskrift i 2 ex. Originalen hos Amalia Bergmans sterbhus.
E.L.W. Bergman maj 1930.

Goda Gubbe! Ehuru jag
icke har mycket att säga, vill
jag dock icke underlåta att skrifa
några ord från hennet, kan
dock vara kärt

Carls bref sänder jag nu,
Paul skickade jag idag till
Dalarö, så se huru länge han
är där, jag vet icke någon
orsak hvarför han icke vill vara
där, men det goda man får
lätt, så förakta man. Vi hafva
haft en varm och vacker dag,
nu åter regn, och blöst. Anni
Jänke nu dock begifva sig på

resa till Norrland med Björklund
dagen vet vi inte.

Vi må alla väl, och allt
as sig likt, blott det att här
är litet folk. inte heller främ
mande, i söndags voro vi blott
8. personer till boods.

jag har i hast frågat Christin
om några små hushålls saker,
hvarpå jag hoppas hon svarar.
Snart.

Höbegrifningen för stanna till
gardisterna blifva uppvilva efter
exersis, desutom är väderket inte
passande.

Bäst vore det om det kunde lysa
medan Wilhelm vore där uppe,
om han blott skrifver till Politik så
kon ju Gustaf bestyrka vidare därom

Du ser att jag hafver nu intet
att säga, förlåt din Henrika

Stockholm den 7. juli

från ditt ditta.

Goda Gubbe! Ehuru jag icke har mycket att säga, vill jag dock icke underlåta att skrifva, några ord från hemmet, kan dock vara kärt.

Carls bref sänder jag nu. Paul skickade jag i dag till Dalarö, få se huru länge han är där, jag vet icke någon orsak hvarföre han icke vill vara där, men det goda man får lätt, så för aktarman. Vi hafva haft en varm och vacker dag, nu åter ränn, och blöst. Anni tänker nu dock begifva sig på resa till Norrland med Björklund, dagen vet vi icke.

Vi må alla väl, och allt är sig likt, blott det att här är litet folk, icke heller främmande, i söndags voro vi blott 8 personer till bords.

Jag har i hast frågat Christin om några små hushåls saker, hvarpå jag hoppas hon svarar snart.

Höbergningen får stanna tills gardisterna blifva uppvilda efter exercis, desutom är väderleken icke passande.

Bäst vore det om det kunde lysa medan Wilhelm vore där uppe om han blott skrifver till Rotlib så kan ju Gustaf bestyra vidare därom.

Du ser att jag hafver nu intet att säga, förlåt din Henrika.

Stockholm den 7. Juli. /1862/

bränn upp detta.

hvad hafva vi då qvar på slutet, om vårt hjerta hafver med vår värksamhet fastväxt, vid detta förgängliga. Ju mindre vi ackte detta, och oss sjelfva, ju luckligare äro vi redan här. nu åter till annat. Man måste se verlden ikring sig för att kunna rätt vara tacksam för allt det goda man har, äfven i Werlden, och sedan hoppet om ett evigt lif hos Gud, nog hafva vi anledning att glädjas, om vi kunna med vårt hjerta höra Herren till, hvilkens all gåfva är. Nu sitter jag rätt i naturen, allt ikring bär föga spår af mennisko hand, och många sorter foglar låta blandra, kråkor tygs bo här.

Blif ej ledsen om brefvet förefaller långt. Jag har så god tid och lust att samtala, känner mig tacksam för allt godt.

Helsa Carolina August från mig, och till barnen. låt veta när du tänker hem.

Din Rika.

Dalarö den 6. Juli 1861.

Carl och Henrika hälsa till sin Pappa.